

DEBRECENI EGYETEM GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR
MAGYAR NEMZETI LEVÉLTÁR HAJDÚ-BIHAR MEGYEI LEVÉLTÁRA
ÉSZAK-ALFÖLD FEJLŐDÉSÉÉRT EGYESÜLET
BALASSI FERENC KULTURÁLIS ÉS KÖZÖSSÉGTEREMTŐ EGYESÜLET

„INTERDISZCIPLINARITÁS A RÉGIÓKUTATÁSBAN X.”

NEMZETKÖZI TUDOMÁNYOS KONFERENCIA

ISBN 978-963-490-436-6

REZÜMÉKÖTET

DEBRECEN, 2022. ÁPRILIS 22.

A KONFERENCIA HELYE:

DEBRECENI EGYETEM GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR
4032 DEBRECEN, BÖSZÖRMÉNYI U. 138. TVK ÉPÜLET

*A konferencia az EFOP-3.6.3-VEKOP-16-2017-00007 azonosító számú „Tehetségből fiatal kutató”
– A kutatói életpályát támogató tevékenységek a felsőoktatásban c. projekt támogatásával valósult
meg.*

A konferencia fővédnöke:

Prof. Dr. Pető Károly
dékán

Szerkesztette:

Dr. Dajnoki Krisztina

Filep Roland

Dr. Pierog Anita

A KONFERENCIA PROGRAMJA

8.30 REGISZTRÁCIÓ

9.00 MEGNYITÓ (TVK10. terem)

Levezető elnök: *Dr. Dajnoki Krisztina*, intézetigazgató, Vezetés- és Szervezéstudományi Intézet (DE GTK)

A konferenciát megnyitja:

Prof. Dr. Pető Károly, egyetemi tanár, dékán, Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar

Dr. Szálkai Tamás, főlevéltáros, Magyar Nemzeti Levéltár Hajdú-Bihar Megyei Levéltára

9.20 PLENÁRIS ÜLÉS (TVK10. terem)

9.20 NYITOK - Innovatív felnőttképzés

Balázs Ákos, tanszékvezető, *Lifelong Learning* kihelyezett tanszék (DE GTK)

9.40 Debrecen fejlesztése, a sikerek mögötti struktúra

Póser Zoltán, ügyvezető, *EDC Debrecen Város- és Gazdaságfejlesztési Központ*

10.00 Regionális konfliktusok, erőszak és gazdasági fejlődés

Dr. Erdey László, egyetemi docens, intézetigazgató, *Közgazdaságtan és Világgazdaságtan Intézet* (DE GTK)

10.20 Kávészünet

10.40 – 12.50 SZEKCIÓÜLÉSEK

Párhuzamos előadások a TVK 04, TVK05, TVK 13, TVK 101, TVK102, TVK109, TVK Tanácsteremben

12.55 EBÉD (Agrárétterem)

I. SEKCIÓ: TÖRTÉNETI MEGKÖZELÍTÉSEK

Helyszín: TVK05

Elnök: Szikla Gergő, igazgató-helyettes (MNL HBML)

Társelnök: Dr. Szálkai Tamás, főlevéltáros (MNL HBML)

Titkár: Farkas Noémi, doktorandusz (DE IKDI)

- 10.40 Mucsi László: Egy tanár a Felvidékről. Molnár János élete
- 10.55 Kovács Tünde: Gyári társadalom a Debreceni Konzervgyárban
- 11.10 Bán Gergely Károly: Lélekszámok tükrében - A trianoni településállomány statisztikai városhierarchia-vizsgálata, 1785-1930
- 11.25 Dr. Szálkai Tamás: Bihar vármegye levéltára a 19. század első felében
- 11.40 Végh Loretta Vivien: „Kibékíthetetlen ellentét” – Friedrich István és Horthy Miklós viszonya 1919-ben
- 11.55 Harangi Attila: Debrecen és Kecskemét cívisházai
- 12.10 Éliás János: A Debreceni Református Kollégium nagykun és kiskun diákjai a 18. századtól 1850-ig
- 12.25 *Kérdések, hozzászólások*

II. SEKCIÓ: MUNKA- ÉS KÖZJOG

Helyszín: TVK13

Elnök: Dr. Nádasné Dr. Rab Henrietta, egyetemi docens (DE ÁJK)

Társelnök: Dr. Zaccaria Márton Leó, adjunktus (DE ÁJK)

Titkár: Mándy Zsuzsa, doktorandusz (IKDI)

- 10.40 Dr. Szabó Mercédesz Ibolya – Dr. Nádas György: A COVID-19 pandémia munkajogi vonatkozásai és azok gazdasági relevanciái régióink életében
- 10.55 Takács Dóra: Az Alkotmánybíróság legújabb gyakorlata az életkori alapú hátrányos megkülönböztetés kapcsán
- 11.10 Dr. Szilvássy Zoltán: Szakértői bizonyítás a büntetőeljárásban
- 11.25 Dr. Vasas Tamás: Concha Győző és a recepció
- 11.40 Sulák Péter Sándor: "Az Úr adta, a nép elvette!" Betekintés a földreform egyháztörténeti vonatkozásaiba Jász-Nagykun-Szolnok vármegyében (1945-1948)
- 11.55 Dr. Bodnár András Péter: Az elektronikus adat, mint új bizonyítási eszköz néhány aktuális kérdése
- 12.10 *Kérdések, hozzászólások*

III. SZEKCIÓ: GAZDASÁG ÉS VIDÉK

Helyszín: TVK04

Elnök: Dr. Csipkés Margit, egyetemi docens (DE GTK)

Társelnök: Dr. Bagdi Róbert, főiskolai docens (DE GTK)

Titkár: Fenyves László, doktorandusz (DE IKDI)

- 10.40 Dr. Vida Viktória – Feketéné Ferenczi Alíz: Mézfogyasztási és vásárlási szokások alakulása Hajdú-Bihar megyében
- 10.55 Dr. Csipkés Margit – Tőkészki Panna: Kisvárdai és környéki rendezvények hatása a térség turizmusra
- 11.10 Dr. Bagdi Róbert: Szolnok, mint regionális központ az 1960-as években?
- 11.25 Kóródi Márta – Dr. Mondok Anita – Sánta Ádám Kálmán: A térségi turizmusfejlesztés szervezeti és fogyasztói piaci aspektusai az Alsó-Ipoly mentén
- 11.40 Kurucz Lajos: Régiós fejlődési tendenciák Magyarországon az ezredforduló után
- 11.55 Lengyel Attila: A turisztikai fenntarthatóság néhány aszinkronitási problémája
- 12.10 *Kérdések, hozzászólások*

IV. SZEKCIÓ: MENEDZSMENT ÉS HR

Helyszín: TVK101

Elnök: Dr. Berke Szilárd, egyetemi docens (MATE Kaposvári Campus)

társelnök: Dr. Dajnoki Krisztina, egyetemi docens (DE GTK)

Titkár: Czeily Tibor, hallgató (DE GTK)

- 10.40 Dr. Berke Szilárd – Csapai Gyopár – Dr. Szabó-Szentgróti Gábor – Dr. Kómúves Zsolt: Vezetői alapelvek, -stílusok, -munkamódszerek és a szervezeti kiválóság összefüggései
- 10.55 Dr. Sándorné Veres Krisztina – Dr. Gergely Éva: A Debreceni Egyetem, mint lehetséges munkahely – Tehetséges hallgatók munkavállalási motivációi
- 11.10 Godáné dr. Sörös Anett – Fekete-Major Márta – Dr. Vargáné dr. Csobán Katalin: A közfoglalkoztatás területi különbségei, jelentősége Hajdú-Bihar megyében
- 11.25 Szondi Réka: Gazdaságtudományi végzettség által megszerezhető és a munkaerő-piacon elvárt kompetenciák összehasonlítása
- 11.40 Dr. Kotsis Ágnes – Dr. Horváth Adrienn: Munkahelyi jellemzők elemzése Kano–modellel és páros összeméréssel a Debreceni Egyetem és a Nyíregyházi Egyetem hallgatói körében
- 11.55 Buda Bernadett – Dr. Popovics Péter: Változások és megoldások a toborzás és kiválasztás területén a COVID-19 következtében
- 12.10 Darnai Balázs: Milyen funkciókkal rendelkezzen egy innovációs ökoszisztéma központja?
- 12.25 Dr. Varga Krisztina – Kucsma Daniella: Fenntartható-e egy társadalmi innováción alapuló oktatási program?

12.40 *Kérdések, hozzászólások*

V. SZEKCIÓ: PHD I.

Helyszín: TVK109

Elnök: Dr. Erdey László, egyetemi docens (DE GTK)

Társelnök: Dr. Ujhelyi Mária, egyetemi docens (DE GTK)

Titkár: Boros József, doktorandusz (DE IKDI)

- 10.40 Farkas Attila: Magyarországi és regionális közösségi közlekedési vállalatok tudatos internetes megjelenésének netnográfiai vizsgálata
- 10.55 Filep Roland – Dr. Ujhelyi Mária: Részvétel biztosítása és ellenállás leküzdése, mint a változásmenedzsment sikerokozói
- 11.10 Boros József: Az ipari robotok alkalmazásának hatása a magyar gazdaságban
- 11.25 Korkut Ilgin: The Impacts of Digitalisation on the Economic Development of the European Union
- 11.40 Török-Kmoskó Judit – Dr. Dajnoki Krisztina: A humán erőforrás menedzsment támogató feladatköre egy hazai kkv nemzetközi piacra lépése során
- 11.55 Szántó Gerda: Vállalkozói hajlandóság vizsgálata a Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar mesterszakos hallgatói körében

12.10 *Kérdések, hozzászólások*

VI. SZEKCIÓ: PHD II

Helyszín: TVK102

Elnök: Prof. Dr. Berde Csaba, professor emeritus (DE GTK)

Társelnök: Dr. Kun András István, egyetemi docens (DE GTK)

Titkár: Várnagy Edina, doktorandusz (DE IKDI)

- 10.40 Bakos András: Tudásmenedzsment modellek kialakulása és hatása a vezetői munkára
- 10.55 Márta Erik – Dr. Berde Csaba: Vezetői szerepek vizsgálatának módszertani lehetőségei
- 11.10 Várnagy Edina: Az idegennyelv-ismeret képe a magyar régiókban
- 11.25 Szöllős-Tóth Andrea: Az overtourism (túlzott mértékű turizmus) és az online világ
- 11.40 Nagy Alexa: Regionális egyenlőtlenségek hatása a szegénységben élő fiatalokra
- 11.55 Nagy Richárd: Regionális eltérések az Ipar 4.0 pályázatok megoszlásában
- 12.10 Erdős Adél Dorottya – Dr. Szöllősi László: A V4-országok szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó társas vállalkozásainak hatékonysága és koncentrációja

12. 25 *Kérdések, hozzászólások*

VII. SEKCIÓ: FIATAL KUTATÓK

Helyszín: TVK Tanácsterem

Elnök: Dr. Felföldi János, egyetemi docens (DE GTK)

Társelnök: Dr. Pierog Anita, egyetemi docens (DE GTK)

Titkár: Kovács Evelin, doktorandusz (DE IKDI)

- 10.40 Maklári Eszter – Béresné dr. Mártha Bernadett: A Covid-19-járvány gazdasági és foglalkoztatási hatásainak bemutatása Szabolcs-Szatmár-Bereg megye gépjármű- és autóalkatrész-kereskedéssel, valamint gumiabroncsgyártással foglalkozó vállalatainak körében
- 10.55 Bánszki Fruzsina Flóra: A COVID-19 alatti munkavégzés során a munkavállalók vezetőkkel szembeni tulajdonság- és kompetencia elvárásai
- 11.10 Pelyák Lejla: Regionális eltérések a munkahelyi motiváció megítélésében
- 11.25 Molnár Anna Erzsébet – Dr. Vargáné dr. Csobán Katalin: Újjászülető kastélyok - a Sopron-Fertő turisztikai térség kastélyainak turisztikai célú hasznosítása
- 11.40 Nagy Fruzsina: Nagyecsed turisztikai potenciáljának vizsgálata
- 11.55 Boros Tamás: Üzletmenet-folytonosság biztosítása bizonytalan környezetben
- 12.10 Hadházi Edit – Szücs Tamara: A visszaállamosítási járat úticélja: Budapest Airport
- 12.25 Tóth Boglárka: Egy kisvárosi Nemzeti Dohánybolt stratégiai terve
- 12.40 Boros Henrietta Mónika: Pénzügyi tudatosság helyzete és fejlesztése a debreceni fiatalok körében
- 12.55 *Kérdések, hozzászólások*
- 14.00 Kerekasztal beszélgetés az Ihrig Károly Szakkollégium körében – „*Tehetségből fiatal kutató*”
- 15.30 *Zárás*

ÖSSZEFOGLALÓK

SZOLNOK, MINT REGIONÁLIS KÖZPONT AZ 1960-AS ÉVEKBEN?

Szerző: **Bagdi Róbert**

Az 1950-es években azonban számos terv született a településhálózattal és a megyehálózattal kapcsolatban, főként azok számára, nagyságára és funkciójára koncentrálni. A településtudomány képviselőjéhez, Perczel Károlyhoz köthető az első regionális gondolat felvetése, aminek egyik eleme az volt, hogy a településeket a majdani funkciói szerint kell fejleszteni. Az 1960-as évek elején így került fel az ország kilenc régióra való felosztása is, és Szolnokot a legelső csoportba, a regionális központok közé sorolták. Hozzá tartozott volna a saját megyéjén kívül, a mai Bács-Kiskun megye északi, és Pest megye délkeleti része is. 1960-ban 45.640 fő lakta a várost és a következő években lendületesen nőtt ez a népességszám, az 1970-es évek elején például évi kb. 1500 fővel. Egy funkciójában és népességszámában is gyarapodó város lakosságának a kor követelményeinek megfelelő minőségű és mennyiségű lakással kellett rendelkeznie, így megkezdődött a város átépítése. A város szerkezetében is megújult, nemcsak lakásállományában. A város vezetői az ezredfordulóra már 100-120 ezer fős megyeszékhelyben gondolkodtak.

A város a szükséges infrastrukturális beruházások meghatározására (és vélt regionális szerepének megértésére) az 1960-as évek elején pl. forgalomszámlálásra is sor került. A Megyei Tanács pedig 1962 első napjaiban elrendelte a Szolnokra bejáró munkavállalók számának meghatározását, ami végeredményben egy településszintre lebontott statisztika lett, különválasztva a napi és a heti ingázókat, továbbá közlekedési eszköz szerint is csoportosították az adatokat. Végeredményben kiderült, hogy az ország majd minden szegletéből dolgozott valaki Szolnokon. Az előadás ezen felmérés adatait részletesen kívánja ismertetni. Egy remélendő regionális szerepkör ellátásához megfelelő városközpontra is szükség volt, így 1962. március 20-án a városközpont rendezési tervére pályázatot írta ki. A pályázónak meg kellett oldania a város szerkezetének átalakítását, egyes hivatali épületeinek elhelyezését, és a 4-es számú főút nyomvonalát is. 28 pályázat érkezett be, és csupán 2 második, és három harmadik helyet osztottak ki. Az összevont tervek alapján a városközpont alapkövetétele 1969. július 28-án történt meg, és azonnal hozzákezdtek a „vízügyi székház” 18 emeletes épületének megvalósításához. A tervezett városközpont egyes elemei végül elkészültek, így a három toronyházból csak egy, de annak is szünetelt a megvalósítása 1972-ben.

TUDÁSMENEDZSMENT MODELLEK KIALAKULÁSA ÉS HATÁSA A VEZETŐI MUNKÁRA

Szerző: **Bakos András**

A tapasztalat és a tudás az egyik legértékesebb eleme az egyénnek, mind a munkahelyen, mind a mindennapi életben. Azonban ennek a megszerzése és integrálása jelentős idő többletet eredményez a mindennapokban. Tanulmányomban ezért kiemelten szeretnék a tudásmenedzsment modellek vizsgálatával és ezek fejlődésével foglalkozni, illetve az egyes elemek alkalmazási lehetőségeivel. Számos szakirodalomban olvasható a terület, hiszen a tudás, mint érték manapság egyre fontosabb, valamint a fejlesztési területek és módszerek egyre szélesebb palettával rendelkeznek. A tudásmenedzsment kulcsfontosságú lehet a vállalatok versenyelőnyének fenntartásában. A cégek nagy része nincs tisztában a saját szervezeteinek valós tudásával, mert azok szétszórva, külön szervezeti szinteken, vagy egyéneknél helyezkednek el. Írásomban elsődlegesen szakirodalmi háttér bemutatásával, illetve az alkalmazott modellek részletesebb megismerésével foglalkozom, és arra keresem a választ, mely elemek azok, amik nélkülözhetetlenek egy tanulási folyamat során, illetve mely elem az, ami az üzleti szektorban meghatározó.

LÉLEKSZÁMOK TÜKRÉBEN - A TRIANONI TELEPÜLÉSÁLLOMÁNY STATISZTIKAI VÁROSHIERARCHIA-VIZSGÁLATA, 1785-1930

Szerző: **Bán Gergely Károly**

A város kritériuma koronként, régióként és kutatási nézőpontként igen eltérő a mai napig. Jelenleg a térdtudományok körében számos városfogalom van jelen, attól függően, hogy magát a várost mely diszciplína lencséjén keresztül vizsgáljuk. Ennek jelentősége abban áll, hogy a város egy olyan komplex jelensége a térnek, amely számos tudományterület látókörében helyet kap(ott). Ebből kiindulva egyaránt beszélhetünk geográfiai, közigazgatási (jogi), statisztikai stb. városhierarchiáról. Tehát ahány városfogalom, annyiféle városhierarchia konstruálható. Előadásom során arra vállalkozok, hogy bemutassam a statisztikai városhierarchia-vizsgálatom jelenlegi eredményeit. A vizsgálatot elsősorban három módszertani szempont határozza meg: 1) retrospektív-, 2) longue durée-, és 3) regionális látószög. Továbbá prezentációm során igyekszek nagy hangsúlyt fektetni az adatvizualizációra is. Többek között olyan kérdésekre igyekszek választ adni, hogy az 1930-ban funkcionális értelemben vett városok milyen utat jártak be – a lélekszám vonatkozásában –, amíg eljutottak a két világháború közötti pozíciójukba? Milyen regionális/táji különbségek, tendenciák figyelhetők meg az időmetszetek között? Illetve, hogyan formálódott a hazai városállomány (egy szelete) hozzávetőleg 150 év alatt a jelenlévő népesség tükrében?

A COVID-19 ALATTI MUNKAVÉGZÉS SORÁN A MUNKAVÁLLALÓK VEZETŐKKEL SZEMBENI TULAJDONSÁG- ÉS KOMPETENCIA ELVÁRÁSAI

Szerző: **Bánszki Fruzsina Flóra**

Habár a COVID-19 még mindig jelen van, fontos következtetéseket tudunk levonni a lassan két és fél éve tartó megváltozott munkakörülményekről. A vezető szerepe ebben az időszakban még fontosabbá vált, hiszen egy teljesen új közegben kellett a beosztottjaikat menedzselni.

Kutatásomban a koronavírus idején munkavállalók vezetőikkel szembeni elvárásait vizsgálom észak-alföldi egységben található multinacionális vállalatoknál a vezetői tulajdonság és kompetencia elvárásokra levetítve. A céloom ezzel, hogy felfedjem a koronavírus okozta munkavállalói igények változását a vezetőikkel szemben, továbbá az általam feltárt eredményeket összevessem a szakirodalomban meglévő korábbi kutatások eredményeivel. Két fő vizsgálati célcsoportot határoztam meg: a HR és a pénzügyi részleget. Mind a két területen olyan szellemi munkakörök találhatóak, amelyek végezhetőek otthonról is, viszont a vezetőktől függ ennek mértéke és a kivitelezhetőségének a módja. A világjárvány nagyban megváltoztatta a munkavégzés körülményeit, amely tetten érhető a home office és az online kapcsolattartás fokozott térnyerésében. A kialakult helyzetet tovább bonyolította a gyermekes családok esetén a gyermek elhelyezésének kérdése. Kutatásom magába foglalja ezeknek a változásoknak a mértékét és befolyását. Továbbá azt is vizsgálom, hogy a munkahely választási szempontok és a vezetői elvárások között van-e szignifikáns összefüggés? A munkavállalók a vírus előtt a fizetést, a vezetőt és a munkaidő beosztást helyezték előtérbe. Azonban a fentebb említett változások miatt ez a sorrend várhatóan megváltozott. Egy vezetőtől elvárt volt, hogy a kialakult körülményekhez igazodjon, gyakran változtatni kellett a vezetési stílusán és az alkalmazottakkal való kapcsolattartáson is.

A kutatáshoz szükséges adatgyűjtés során egyaránt alkalmaztam primer és szekunder (irodalomgyűjtési és feldolgozási) módszereket is. Primer adatgyűjtésem során mind kvalitatív (félíg strukturált interjú lefolytatását) mind kvantitatív (kérdőíves felmérés és kiértékelés) módszereket is alkalmaztam.

A kutatással feltárt eredmények segíthetik a fluktuáció csökkentését/megértését multinacionális vállalatoknál, mindemellett hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a vezetők jobban tudjanak alkalmazkodni beosztottjaikhoz és azok elvárásaihoz.

VEZETŐI ALAPELVEK, -STÍLUSOK, -MUNKAMÓDSZEREK ÉS A SZERVEZETI KIVÁLÓSÁG ÖSSZEFÜGGÉSEI

Szerző: **Berke Szilárd, Csapai Gyopár, Szabó-Szentgróti Gábor, Kőműves Zsolt**

DARLING (1999) szerint „A vezetői kiválóság a vezető által vezetett szervezetek kiválóságában, hatékony és sikeres működésében nyilvánul meg, és így ezen keresztül is mérhető”. KANJI és MOURA (2001) üzleti kiválóság modelljében a kritikus sikertényezők a következők voltak: erős és elfogadott szervezeti értékek, melyek alapot adnak a szervezet meghatározásához és visszatükröződnek a szervezet víziójában, missziójában, a stratégiájában, a szervezeti kultúrában és a termelési mechanizmusokban. Hasonló eredményre jutott DAVID (2020) is. Az IBM 60 országra, 1 500 felsővezetőre kiterjedő kutatásában vizsgálta a témát. A válaszadók a következő vezetői tulajdonságokat emelték ki, mint kiválóság összetevőket: kreativitás (60%), integritás (52%), globális gondolkodás (35%), és utána a többi sorrendben, befolyásolás (30%), nyitottság (28%), odaadás (26%), fenntarthatósági irányultság (26%), alázat (12%) és korrektség (12%) (CARR, 2010). Saját kutatásunkban egyes humán tényezőknél a szervezeti kiválósággal való összefüggéseit elemeztük 148 cégvezető válaszai alapján. Néhány eredményt kiragadva: a vezetők 69,6%-ának a munkatársak jólléte éppolyan fontos, mint a hosszútávú nyereség. „Vezetőként fontos feladatom, hogy ne az árakkal versenyezzünk, hanem a különbözőségekkel, a „különbség faktoral” – azaz például jobb szolgáltatásokkal, jobb minőséggel”, ezt 87,80%-uk tartja magára nézve igaznak. A legkevésbé alkalmazott munkamódszer, hogy „folyamatosan kérek visszajelzést a munkatársaktól, hogy milyen vezetőnek tartanak”, ezzel csak 36,9%-uk ért egyet. Faktorelemzést is végeztünk azon változók tekintetében, amelyeket a vezetői kiválóság humán tényezőiként azonosítottunk. A kiválogatott kérdések döntő többségben COVEY (2013) és NORTHOUSE (2014) modelljéből kerültek kiválogatásra. A KMO MSA érték .702, és 9 faktor magyarázni tudja az esetek 63,44%-át. Varimax módszerrel végeztük el a rotációt, a .3 alatti factorsúllyal rendelkező tényezőket kiszűrtük. A beazonosított főkomponensek (9 VEZETŐI STÍLUS): ESZKÖZFELHASZNÁLÓ – jellemzői: empatikus, csapatjátékos, aki eszközökkel vezet. STRATÉGA – eredményesség a fontos számára, cél a nagy kép elérése, a terepasztal átlátása, a hosszú távú kihívások mentén haladó, hosszú távú versenyző. TÖKÉLETESÍTŐ – az önfejlesztő, elemző típus. ÉRZELEMMEEL VEZETŐ – fontos a kiválóság, a hosszú táv, az empátia különösen, leginkább érzelmes, érző vezető. TÚLÉRZÉKENY – bizonytalan, túlérzékeny. REJTŐZKÖDŐ – az innovatív, szűkszavú, titokzatos típusként jellemezhető. MARKETINGORIENTÁLT – piacfejlesztő, innovátor. DERŰS HEDONISTA – attitűdje pozitív, derűlátó, optimista típus, saját magát helyezve első helyre. TÚLÉLŐ – eredményfókuszú, rövidtávú versenyző, aki azonosul a szervezeti eredményekkel. A pilotkutatás folytatást, országos kiterjesztést igényel az eredmények validálása érdekében.

AZ ELEKTRONIKUS ADAT, MINT ÚJ BIZONYÍTÁSI ESZKÖZ NÉHÁNY AKTUÁLIS KÉRDÉSE

Szerző: **Bodnár András Péter**

Nem teszünk meggondolatlan kijelentést azzal, ha azt mondjuk, hogy a technológia évek, évtizedek óta, de továbbra is egyre gyorsuló ütemben férközik be mindennapjainkba, leginkább életünk komfortosabbá, könnyebbé tételének célzatával. Azonban ez a fejlődés magában hordoz(hat) számos hátrányos következményt is. Természetesen a digitalizáció, a technológiai fejlődés büntetőeljárás területen is érezteti hatását, legyen szó annak pozitív vagy negatív vonatkozásáról. Az informatikai robbanásnak büntetőeljárás szempontjából érezhető derogatívái leginkább a különböző, az informatikához, a virtuális térhez valamelyest kapcsolódó, de nem kimondottan az informatikai bűnözéshez társítható bűncselekményekben öltenek testet. Az informatika, a telekommunikáció robbanásának következményeként mindkét fél – a magánszemély elkövető és a nyomozó hatóság is – egyre fejlettebb műszaki háttérű eszközökhöz jutott. Az élet minden szegmense kapcsán testet öltő digitalizáció, a világháló használata egyik oldalról az elkövetést megkönnyíti, míg a másik oldalról a

felderítést megnehezíti. Természetesen ennek a kialakulása nem egyik napról a másikra, hanem egy hosszabb fejlődési ívnek köszönhető. Ám ugyanakkor most ért el arra a szintre, hogy egyre inkább sürgeti az erre történő válaszadást. Az informatikai bűnözés, illetve az informatika, a digitalizáció által megkönnyített elkövetés olyan világméretű problémává avanszálódott, amelyre reagálni szükséges nem csupán egyes országoként mind jogalkotói, mind jogalkalmazói szinten, hanem szupranacionális – Európai Unió – szinten is. Erre vonatkozóan meg is történtek a szükséges lépések jogalkotói részről, hiszen a büntető törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvényben uniós kötelezettségnek eleget téve bevezetésre került egy új, biztonsági jellegű, akár önállóan is alkalmazható intézkedésként az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tétele. A Btk. ezen intézkedés kapcsán már kifejezetten elektronikus adatot említ, míg ezzel szemben a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény a bizonyítás kapcsán az elektronikus adatot tárgyi bizonyítási eszköz alatt értette. Ilyen szempontból (is) nagy változást, mérföldkövet jelentett 2018. július 1-je, amikor is hatályba lépett a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény – az új Be. – mely a bizonyítékok kapcsán önálló bizonyítéki rangra emelte az elektronikus adatot. A jogalkotó ezen lépése felszínre hozott számos megválaszolendő kérdést, melyek közül néhányat előadásomban említeni kívánok.

PÉNZÜGYI TUDATOSSÁG HELYZETE ÉS FEJLESZTÉSE A DEBRECENI FIATALOK KÖRÉBEN

Szerző: **Boros Henrietta Mónika**

A pénzügyek tudatos kezelése kiemelt figyelmet kap napjainkban. Az iskolák mellett a pénzügyi intézetek és egyes vállalatok is igyekeznek szélesíteni a magyar lakosság ismereteit. Alapvetően a nemzetünk tudatossága évről évre nő a pénz kezelését illetően, aminek oka lehet a kibővített alaptanterv is. Az oktatásnak már részét képezik a gazdasági és pénzügyi alapismeretek, amivel arányosan a fiatal felnőttek pénzügyi attitűdjei is javultak.

Kutatásom legfőbb célkitűzésének tekintetem, hogy helyzetleírást adjak a debreceni fiatalok pénzügyi tudatosságának álláspontjáról. Többek között szándékomban állt feltárni a pénzköltési és kölcsönfelvételi attitűdöket is. Lényegesnek tartottam, hogy az eredményeim alapján olyan javaslatokat fogalmazzak meg, amely a tudományos életen túl a vállalatok számára is hasznos információkat adhatnak.

A szekunder kutatás során olyan hazai szakirodalmakat és statisztikákat gyűjtöttem össze, amelyek a magyar lakosság pénzügyi tudatosságáról adnak információkat. Mindemellett nagy figyelmet fordítottam arra, hogy releváns és aktuális információforrások felhasználásával alapozzam meg a primer kutatást.

A primer információgyűjtést kvalitatív módon végeztem, így a kutatás nem reprezentatív, azonban alapot nyújthat a jövőbeli vizsgálatoknak, illetve segítheti az összefüggések feltárását, megértését. Az elvégzett 12 mélyinterjú célcsoportja konkrétan a 18-30 év közötti Debrecenben élő fiatal felnőtteket jelentette. A kérdéskörök érintették a bevételeket, a kiadásokat és a megtakarításokat. Mindezen felül a pénzügyek tervezésére és a kölcsönfelvételre is kitértem az interjúk során. Végül egy megszemélyesítési feladatot is végeztem a megkérdezett alanyokkal, ahol a kölcsönt adó intézményt és a kölcsönt felvevő személyt kellett leírniuk egyenként, majd ezt összesítettem a későbbiekben.

A megkérdezettek már szeretnék pénzügyileg független életet élni, többet megtakarítani és befektetni. Az interjúkból kiderült, hogy leginkább készpénzben teszik félre a megtakarítani kívánt pénzügyösszegüket, ugyanis nem ismerik a lehetőségeiket. A kölcsönfelvételtől leginkább félnek, de a hátrányokat abban látták, ha valaki nem képes visszafizetni a kölcsönt. A kutatást leginkább marketing szempontból közelítettem meg, így a javaslatom is a kommunikáció jelentőségét, továbbá a vállalatok, pénzügyi intézetek és egyéb szervezetek összefogását hangsúlyozza.

AZ IPARI ROBOTOK ALKALMAZÁSÁNAK HATÁSA A MAGYAR GAZDASÁGBAN

Szerző: **Boros József**

Világszerte több millió munkavállaló érzi a növekvő nyomást és félelmet attól, hogy gépek váltják fel a munkájukat. A robotok általában néhány feldolgozóipari ágazatban koncentrálnak. A vita a robotika és az automatizálás fejlődésének a munkahelyek jövőjére gyakorolt hatásairól élénk volt az elmúlt években. A világ robotállományának mintegy 45%-át a közlekedési eszközök, 30%-át az elektronikus, elektromos és optikai berendezések, 8%-át a gumi és műanyag, 6%-át pedig a fémtermékek előállítása teszik ki. Ezért a megfigyelt elterjedési minták az országspecifikus specializációt is tükrözik. Minden közösségben található olyan szakterület, amely erősen kitett az automatizálhatóság veszélyének, de ezek intenzitása nagymértékben eltér. Magyarországon 2013-2018 között 62%-os volt a tízezer foglalkoztatottra eső ipari robotok növekedési üteme és 2019-ben a nemzetközi nyilvántartások alapján 8481 robot volt alkalmazva a magyar iparban.

Vizsgálatomban a magyar gazdaság és munkaerőpiac bemutatását követően igyekszem párhuzamot vonni a szakirodalomban található nemzetközi eredményekkel. Szekunder adatokra támaszkodva figyelembe veszem az ezredforduló utáni hazai GDP alakulását, illetve összetételét, továbbá megvizsgálom a bruttó hozzáadott érték szektorok szerinti alakulását, ezen felül pedig nemek és iparágak szerinti bontásban tekintek át munkaerőpiaci mérőszámokat, amik a foglalkoztatási tendenciákra és a munkájukat elvesztő személyek korábbi foglalkoztatójának a besorolására vonatkoznak.

Az eredmények alapján elmondható, hogy Magyarországon az ipari robotok elterjedési üteme egyre fokozódik, felhasználásuk elsősorban a járműiparra fókuszálódik. A régiós és európai viszonylatban relatív alacsony darabszámú ipari robot alkalmazása mellett nem tapasztalható jelentős visszaesés a szekunder szektorban, a bruttó hozzáadott érték aránya stagnál az elmúlt évtizedekben. A magyar foglalkoztatási adatokban alacsony szektorok közötti elmozdulás figyelhető meg.

ÜZLETMENET-FOLYTONOSSÁG BIZTOSÍTÁSA BIZONYTALAN KÖRNYEZETBEN

Szerző: **Boros Tamás**

Manapság az üzletmenet-folytonosság és a biztonságos környezet megteremtése egy égető témája minden szervezetnek. Megnövekedett a megbetegedések lehetősége, a kisgyerekes munkavállalók kiesésének lehetősége, állami korlátozásokkal és lezárásokkal kellett megküzdeni, folyamatos árdrágulások jellemzők, magas infláció és magas euró árfolyam tapasztalható az elmúlt 2 év során. Ezekre, a szervezet működését magasan befolyásoló tényezőkre fel kell készülni ahhoz, hogy a termelés vagy szolgáltatás ne álljon le hosszú időre.

Az ISO 22301 Üzletmenet-folytonosság irányítás szabvány ezt a felkészülést segíti és a folyamatos készenlétre fogalmaz meg követelményeket. A szabvány egyik legfontosabb eleme a kockázatelemzés, amikor meg kell vizsgálni, milyen valószínűséggel fog bekövetkezni egy esemény és annak milyen hatása van a szervezet működésére. Ez szervezetenként, de területenként is változik, mivel a Duna vagy Tisza menti városokban sokkal nagyobb kockázatot jelent az árvíz, mint az Alföldön, ahol ennek kockázata minimális, vagy egyáltalán nem is kell vele számolni. A magas bekövetkezési valószínűségű és magas hatású eseményekre kockázatcsökkentő intézkedéseket kell hozni, amelynek lényege az, hogy az esemény hatását csökkentse a szervezet, annak bekövetkezésére felkészüljön. A másik véglet az alacsony bekövetkezési valószínűségű és alacsony hatású esemény. Ezekre a szervezet nem fog nagy hangsúlyt fektetni, mivel az erre használt erőforrásokat hatékonyabban tudja alkalmazni más feladatok során.

Jól látható, hogy az ISO 22301 tanúsítvánnyal rendelkező szervezetek sokkal megbízhatóbbak lesznek munkavállalók és ügyfelek számára is, mivel bizonyosan felkészültek működésüket veszélyeztető esemény bekövetkezésére és azok kezelésére. Ezért érdemes a minőségre és megbízhatóságra hangsúlyt fektető szervezetnek a szabvány bevezetni és fenntartani.

VÁLTOZÁSOK ÉS MEGOLDÁSOK A TOBORZÁS ÉS KIVÁLASZTÁS TERÜLETÉN A COVID-19 KÖVETKEZTÉBEN

Szerző: **Buda Bernadett, Popovics Péter**

A COVID-19 járvány óta az egész világ átszervezésen ment és a mai napig megy keresztül. Az online világ még inkább előtérbe került az emberek életébe. Az internet segítségével ma már mindent megoldhatunk, bárhova eljuthatunk, s a vírus következtében olyan magas kihasználhatóságról beszélhetünk, amit lehet 3-5 év múlva helyeztünk volna csak előtérbe. A munkaerőpiac erre remek példa, hiszen több változást és megoldást is ki kellett találni a pandémia következtében. A HR az egyik olyan terület napjainkban, ami folyamatos fejlődést, kihívást, innovatív megoldást keres és alkalmaz a szakterületén. A toborzás és kiválasztás tekintetében rengeteg új és korszerű lehetőség látott napvilágot, amit a COVID-19 vírus még inkább felgyorsított. Célunk a jelenlegi helyzetet, illetve a jövőbeli lehetőségek bemutatása a toborzás területén. A Hajdú-Bihar megyei lakosság körében készítettünk egy felmérést az említett változásokat és megoldásokat figyelembe véve. Emellett HR Szakértők bevonásával megvizsgáltuk a jelenlegi és jövőbeli toborzási módszereket is. Előbbi esetében a megkérdezés módszere kérdőíves felmérés volt, ahol azokat az elemszámokat vettük figyelembe, akik az említett megyében tartózkodnak, míg utóbbi esetében mélyinterjúkat készítettünk. A minta eredményei nem reprezentatívak, de jól összefoglalják a jelenlegi és várható folyamatokat. A HR mindig is egy dinamikusan fejlődő szektornak számított, azonban az elmúlt években jelentős változások következtek. Kijelenthetjük, hogy a digitalizáció dominál, aminek köszönhetően még több lehetőségről beszélhetünk. Az online toborzás és munkavégzés lehetőségét véleményünk szerint egyre több cég fent fogja tartani a járványt követően is. Az IT technológiának köszönhetően teljesen más időszámítás kezdődik a toborzás és a kiválasztás életében. Jelenleg a „videó korszak” kapujában állunk, ami egyre közkedveltebb a munkáltatók és a munkavállalók életében is. Az automatizáció egyértelműen a jövőt jelenti a HR szektorban. Összegezve azt mondhatjuk, hogy az eddig használt technológia és toborzás adta lehetőségeket a COVID-19 nem feltétlenül változtatta meg, hanem pár évvel lerövidítette azok várható berobbanását. Olyan új lehetőségekről beszélhetünk, amik jelentősen átformálhatják az egész szektort, s a digitalizációnak köszönhetően időt spórolhatunk.

KISVÁRDA ÉS KÖRNYÉKI RENDEZVÉNYEK HATÁSA A TÉRSÉG TURIZMUSRA

Szerzők: **Csipkés Margit, Tókészki Panna**

A kutatásunk fő témája a Kisvárdai és környékén megszervezésre kerülő fesztiválok turizmusra gyakorolt hatásának bemutatása. A fő irányvonalat a több, mint 30 éve megszervezésre kerülő Színházak Kisvárdai Fesztiválja adta, mivel Kisvárdai turizmusának fejlődéséhez nagyban hozzájárult az elmúlt években ez. A kutatási anyagunkban röviden bemutatjuk a magyarországi fesztiválturizmust, illetve áttekintjük a turizmus és a fesztivál kapcsolatát is, figyelembe véve az elmúlt néhány évben jelenlévő COVID-19 világjárványt is.

A COVID-19 járvány mind a turizmus, mind a vendéglátás, mind a rendezvényipar esetében éreztette negatív hatását. A Magyar Színházak Kisvárdai Fesztiválja is szembe került a vírus okozta járvány nehézségeivel, ennek hatására a színházi fesztivál megrendezése 2020. év júniusában a pandémia miatt kétségesre is vált. A színházi fesztivál szervezői a válság okozta helyzetben nem álltak le a szervezéssel, s ennek hatására 2020. augusztusában (2020. év augusztus 21-29), a hagyományos időponttól eltérően mégis sikerült megtartani a rendezvényt (2021. június 18-26. között a hagyományos időpontban sikerült megrendezni a színházi fesztivált).

Természetesen a fesztiválon a fizetett nézők szám csökkent az előző évihez képest, hiába csökkentették a jegyárakat a 2016. évben alkalmazott szintre. A csökkenés egyik lehetséges oka a pandémiás helyzet, illetve a nézők fizetőképességének a csökkenése, melyet a kutatási anyagunkba be is mutatunk.

A kutatási téma bemutatását azért is tartjuk fontosnak, mivel Kisvárdán és térségének turisztikai kínálata egyre nagyobb, sok olyan turisztikai attrakció megtalálható Kisvárdán, amiért érdemes meglátogatni a várost és annak környékét. A Magyar Színházak Kisvárdai Fesztiváljának turizmusra gyakorolt hatásának vizsgálata mellett elvégeztünk egy kérdőíves felmérést is annak érdekében, hogy a kisvárdai rendezvényekre látogatók véleményét megismerhessük. Véleményünk szerint a fesztiválok gazdaságra, társadalomra és kulturális életre jelentős pozitív hatással lehetnek.

MILYEN FUNKCIÓKKAL RENDELKEZZEN EGY INNOVÁCIÓS ÖKOSZISZTÉMA KÖZPONT?

Szerző: **Darnai Balázs**

Az innovációs központok és technológiai parkok száma a világon, vagyis az olyan helyek száma ahol koncentrálódik az innovációs üzletág meghaladta az ezret. A tudományos és technológiai parkok (STP-k) tevékenysége az elmúlt 11-12 évben megközelítőleg megkétszereződött az EU-ban, ami a régebbi parkok növekedésének és az új parkok megjelenésének köszönhető. Becslések szerint csak az EU-tagállamokban, körülbelül 40 000 szervezetnek adnak otthont, amelyek körülbelül 750 000 embert foglalkoztatnak, többnyire magas hozzáadott értékű munkahelyeken (EU Commission, 2013). Ez a szám várhatóan tovább fog növekedni: hiszen többen a különböző válságokból való „kilábalást” új technológiai hullámokhoz így jellemzően az innovációorientált rendszerekhez kötik. Ennek a hullámnak a meghódításához pedig legalább olyan infrastruktúra szükséges, amely hozzájárul az innovációközpontú cégek létrejöttéhez. Ezért elég egyértelmű az érdeklődés az olyan helyek iránt, ahol ilyen infrastruktúra, vagy szakmai szlenggel elve „ökoszisztéma” épült. Az elmúlt évben óriási mérföldkőhöz érkezett a Debreceni Egyetem UD Science Park fejlesztése, hiszen felépítésre és átadásra került az egyetemi Innovációs Ökoszisztéma Központ a park területén. Ennél fogva nemcsak egy új épülettel, hanem egy vonzó innovációs és inkubációs infrastruktúrával gazdagodott az Egyetem. Nem véletlen ez kifejezés, hiszen jelenleg még „csak” egy épület, egy eszköz arra, hogy tartalommal megtöltve valódi innovációs potenciált jelentsen nemcsak a tulajdonos Egyetem, hanem a tágabban értelmezett régió számára. A pozíció elnyeréséhez azonban a központot meg kell tölteni étellel, láthatóvá kell tenni mind az egyetemi hallgatók és kutatók, mind pedig a vállalkozók számára, valamint ki kell alakítani a stratégiai céljait és a kapcsolódó folyamatait, annak érdekében, hogy valódi szereplője legyen az egyetemi innovációs láncnak, és központi elemévé váljon a helyi innovációs ökoszisztémának. Tapasztalataim azt mutatják, hogy egy-egy új fejlesztés, beruházás kapcsán – még ha a célok determináltak is – sokszor nem tisztázták fő funkciói és feladatai. Ennek hiánya révén sokszor elmarad, vagy jelentősen csúszik a menedzsment szervezet, és ezáltal a működés kialakítása, ami nemcsak jelentős idővesztést, de bevétel kiesést is jelent. A debreceni Innovációs Ökoszisztéma Központ önmagában is egy az országban egyedülálló létesítmény, amihez egy sajátos működési környezet – egy science park – valamint egy egyetemi tulajdonos is hozzá járul. Ahhoz, hogy megfelelő működést tudjunk felvázolni egy ilyen unikális intézményhez, definiálni kell a szerepét, tisztázni kell működési környezetét, valamint funkcióját és feladatait.

A DEBRECENI REFORMÁTUS KOLLÉGIUM NAGYKUN ÉS KISKUN DIÁKJAI A 18. SZÁZADTÓL 1850-IG

Szerző: **Éliás János**

A Debreceni Református Kollégium környező településeken kialakult partikulái kulcsfontosságú szerepet játszottak a kora újkori magyar oktatás- és művelődéstörténetben. A kutatásunk fókuszában a történelmi Nagykunság (Karcag, Kisújszállás, Kunmadaras, Kunhegyes, Túrkeve) és Kiskunság (Kiskunhalas, Kunszentmiklós, Szabadszállás, Fülöpszállás, Kiskunlacháza Kiskunfélegyháza) településeiről származó diákok debreceni kollégiumi jelenléte állnak. Az előadásban egy átfogó képet igyekszünk alkotni két hasonló összetételű, népességű és debreceni diákkal rendelkező közigazgatási egységről, így összehasonlítjuk a Nagykun és Kiskun Kerület településeiről származó diákok

jelenlétét és a térség művelődéstörténetében betöltött szerepét a 18-19. században az 1850-es Organisations Entwurffal bezárólag.

Kutatásunkat legnagyobb arányban levéltári, valamint adattári gyűjtéssel kívántuk alátámasztani. Első lépésként a rendelkezésre álló forrásokból igyekeztünk egy általunk folyamatosan bővített, minél pontosabb és teljesebb névsort összeállítani a nagykunsági és kiskunsági származású diákokról, az előbbi esetén 368, utóbbiban 278 diákot gyűjtöttünk össze. A névsor megléte után az egyes beiratkozókhoz további adatokat gyűjtöttünk, majd egy 17 szempontsoros táblázatba rendeztük azokat az anyakönyvekben megtalálható adatok szerint, a szükséges forráskritika (más jellegű forrásokkal való összevetés, az egyezések kizárása) elvégzése után. Kutatásunkban igyekeztünk a lehetőségeinkhez mérten a legtöbb szempontra egy minél részletesebb elemzést adni. Az adatbázis összeállításához olyan primer forrásokat használtunk fel, mint az eredeti diákkatalógusok, valamint a települések felekezeti anyakönyvei, emellett elemzésünkben felhasználtunk különböző, a témában releváns korabeli forrásokat vagy azokra vonatkozó forráskiadványokat, illetve szakirodalmat.

A V4-ORSZÁGOK SZÁNTÓFÖLDI NÖVÉNYTERMESZTÉSEL FOGLALKOZÓ TÁRSAS VÁLLALKOZÁSAINAK HATÉKONYSÁGA ÉS KONCENTRÁCIÓJA

Szerző: Erdős Adél Dorottya, Szöllösi László

A Csehország, Szlovákia, Magyarország és Lengyelország által megalapított együttműködés (visegrádi négyek, V4-országok) meghatározó szerepet tölt be az Európai Unión belül. E tagországok mezőgazdasági kibocsátása alapján kalkulálva 39 milliárd euró volt 2017-ben, mely a 28 tagállamú unió kibocsátásának közel 10 százalékát jelentette (KSH, 2018). Az Európai Unióban található mintegy 99 millió hektár szántóterületének közel 20 százalékát a visegrádi négyek adták 2019-ben (FAOSTAT, 2022). A visegrádi négyek az unió búza és kukoricatermelésének 19, valamint 26 százalékát, valamint a napraforgó és repce termesztésének 21 és 34 százalékát tették ki ugyanebben az évben (FAOSTAT, 2022). A kutatás célja, hogy megvizsgálja a visegrádi tagországok szántóföldi növénytermesztéssel foglalkozó társas vállalkozásokra jellemző hatékonysági mutatók (ROS, ROA és tőkeerősség) átlagadatai közötti szignifikáns összefüggéseket. Emellett a tanulmány célkitűzése, hogy meghatározza a V4-ek üzemméretét (értékesítés nettó árbevétele és mérlegfőösszeg alapján) és ebből kifolyólag a koncentrációját is (Lorenz görbe és Gini-index szerint). A kutatás elvégzéséhez szekunder adatbázisokat használtunk fel. Amíg a FAOSTAT adatbázisból a V4-országok szántóföldi növénytermesztésével kapcsolatos információit, addig az EMIS (Emerging Market Information System) adatállományból a vizsgált tagországok szántóföldi növénytermesztési tevékenységet végző gazdaságok mérleg- és eredménykimutatással kapcsolatos adatait gyűjtöttük be. A kutatómunka alatt csak azon vállalkozásokat vettük figyelembe, amelyek minden évben szerepeltek a nyilvántartásban 2018-2020 között. A visegrádi négyek társas vállalkozásai közül a NAICS és a NACE szerint (főtevékenységként) a gabonafélék (kivéve: rizs), hüvelyes növény, olajos mag termesztéssel foglalkozókra koncentráltunk. Ezenkívül kiemelt figyelmet fordítottunk a kiugró értékek kizárására is. Az EMIS adatbázisban szereplő pénzügyi adatokból határoztuk meg a ROS, ROA és tőkeerősség mutatókat.

MAGYARORSZÁGI ÉS REGIONÁLIS KÖZÖSSÉGI KÖZLEKEDÉSI VÁLLALATOK TUDATOS INTERNETES MEGJELENÉSÉNEK NETNOGRÁFIAI VIZSGÁLATA

Szerző: Farkas Attila

A kutatás témája a közösségi közlekedési vállalatok a közösségi oldalakon való internetes megjelenése, valamint a munkáltatói márkájának megjelenése és az arra adott reakciók vizsgálata. A pandémia, az energiaválság, a munkaerőhiány azt eredményezi, hogy a közösségi közlekedés szereplőinek a lehető leghatékonyabb eszközökkel küzdenie kell az utasért és a munkavállalóért.

Épen ezért nem mindegy, hogy milyen vállalati márkát és munkáltatói márkát alakít ki a közösségi média felületeken, amely uralja az emberekben a vállalatról alkotott képet.

A kutatás során ara kerestem választ, hogy milyen jellegű tartalmak sikeresek, illetve melyek váltanak ki a legtöbb interakciót. Az online megjelenés módja és a különböző céges tartalmak megjelenítése a munkáltatói márka alakításakor kiemelt jelentőségű, így a vizsgálat eredménye elősegítheti a további online megjelenés irányának meghatározását.

A netnográfia módszerével vizsgáltam a nagyobb állami, önkormányzati és piaci közösségi közlekedési vállalatokat, továbbá több európai ország fővárosának a közösségi közlekedési vállalatát. A felhasználói interakciókat több szempontból is elemeztem a nagyobb, Magyarországon népszerű és még kevésbé népszerű közösségi oldalakon, illetve egyes hírportálokon a követők és más hozzászólók körében. A megfigyeléseket számszerűsítve is feldolgoztam, továbbá jellemző véleményeket is bemutatok.

A kutatás eredményei alapján megállapítható, hogy a közösségi médiában, különösen az újgenerációs platformokon, nem egyformán vannak jelen a vállalatok. Egyes közösségi oldalakon kimutatható egyenes arányosság a posztok és a követők száma között. A legtöbb reakciót a társadalmi célú, szociális felelősségvállalást bemutató, érzelmekre ható posztok váltják ki, míg a munkáltatói toborzások megosztása a legtöbb felületen alacsony.

RÉSZVÉTEL BIZTOSÍTÁSA ÉS ELLENÁLLÁS LEKÜZDÉSE, MINT A VÁLTOZÁSMENEDZSMENT SIKEROKOZÓI

Szerző: Filep Roland, Ujhelyi Mária

A sikeres szervezeti változtatás az utóbbi turbulensen változó évtizedekben különösen fontos szerepet kap. 2008-ban a gazdasági világválság, 2020-ban a pandémia, 2022-ben pedig a háború dúlta fel a szervezetek mindennapjait. A humán erőforrás felértékelődik, a vezető-követő kapcsolatokra a szervezeti teljesítmény fenntartása, javítása érdekében különösen nagy figyelmet kell fordítani. A dolgozók számára egészen a tervezéstől a megvalósítás szakaszáig terjedően biztosítani kell a részvételt és megfelelően kell kezelni a változtatással szembeni ellenállást. Egy országos hálózattal rendelkező szervezet regionális egységeiben végeztünk vizsgálatokat ebben a témakörben. Kutatómunkánk során végrehajtott Khi-négyzet tesztek azt sugallják, hogy a dolgozói javaslatétel biztosítása pozitív kapcsolatban áll a változtatás beosztottak által észlelt sikerességével. Ugyanakkor a vezető érzéketlen a részvétel biztosítására, a dolgozók bevonása nem befolyásolja a változtatás vezetői megítélését. Viszont mindkét fél, a beosztottak és vezető is kevésbé sikeresnek ítéli meg a változtatást abban az esetben, ha a beosztottak részéről ellenérzés alakul ki. Az ellenállás már a változásmenedzsment végrehajtása során megnyilvánulhat. Ezt a dolgozók szavakkal és tettekkel is kifejezhetik, míg a részvétel biztosításának elmaradása rejtve maradhat. Sok esetben csupán a folyamat lezárását követően, hosszabb távon jelenik meg dolgozói elégedetlenség formájában. Az eredmények alapján érdemes felhívni a vezetők figyelmét arra, hogy a folyamat során kevésbé megnyilvánuló elemre, vagyis a részvétel biztosítására is figyeljenek, hiszen ennek elmaradása feszültséget válthat ki a követőkben, amely a szervezeti teljesítmény rovására mehet.

A KÖZFOGLALKOZTATÁS TERÜLETI KÜLÖNBSÉGEI, JELENTŐSÉGE HAJDÚ-BIHAR MEGYÉBEN

Szerző: Godáné Sörös Anett, Fekete-Major Márta, Vargáné Csobán Katalin

Az Európai Unió regionális politikájának egyik kiemelt célja és feladata a területi egyenlőtlenségek kezelése. Az egyenlőtlenségi vizsgálatok központjában áll a foglalkoztatás kérdése, hiszen az EUROPA2020 stratégia egyik célkitűzése is a foglalkoztatás bővítése és a munkanélküliség csökkentése az Európai Unió tagországaiban. Az egyes régiók társadalmát eltérő mértékben veszélyezteti a munkanélküliség problémája. A magyarországi periférikus térségekben, településeken fokozottan fennálló probléma a magas munkanélküliség és a gyenge humán erőforrás-potenciál. A munkanélküliek számára a központi vagy helyi kormányzat közpénzekből biztosít munkalehetőséget.

A tanulmány elméleti részében röviden bemutatjuk a hazai közfoglalkoztatási rendszert és eszköztárát, valamint működésének általános jellemzőit. Mivel a közfoglalkoztatás a munkahellyel tartósan nem rendelkező embereknek biztosít határozott időtartamra jövedelemszerző tevékenységet, így célja, hogy a már jó ideje inaktív embereket be- vagy visszaintegrálja a munkaerőpiacra. A kutatás célja ezért egyrészt a közfoglalkoztatásban résztvevők szociodemográfiai jellemzőinek és a közfoglalkoztatási rendszerrel való elégedettségének a felmérése. A tanulmány vizsgálja továbbá a közfoglalkoztatottak iskolázottsági összefüggéseinek alakulását, amellyel leginkább magyarázható a versenyszféra munkaerőpiacától való kiesésük, kimaradásuk. Ennek vizsgálatára kérdőíves felmérést végeztünk Hajdú-Bihar megye két településén a közfoglalkoztatásban résztvevő személyek között. A tanulmány másrészt a közfoglalkoztatási programok vizsgálatáról szól, abból a szemszögből is, hogy milyen hatással van a vizsgált városok foglalkoztatási szerkezetére és a városban élők közösségére a program.

A VISSZAÁLLAMOSÍTÁSI JÁRAT ÚTICÉLJA: BUDAPEST AIRPORT

Szerző: **Hadházi Edit, Szűcs Tamara**

Képzeld el, hogy éppen hazafelé tartunk rodoszi nyaralásunkból, és utasok vagyunk a Rodoszról Budapestre tartó repülőgépjáraton. Az utazás élménye a szokásos, csupán annyit észlelünk, hogy az előre kiírt időpontnál később érkezünk meg úticélunkhoz és mintha az út vége „kacsaringósabb” lenne a szokásosnál. Mint azt később megtudjuk, a késés oka, hogy a budapesti repülőtér légiirányítói a repülőgépeket arra kényszerítik, hogy a lehető legrövidebb útvonal helyett nagyobb kanyarokat tegyenek meg a budapesti repülőtér közelében. Alappal merülhet fel bennünk a kérdés, hogy vajon mi adott okot a budapesti légiirányítók akciójára? Rövid tájékozódás után rögtön azzal szembesülhetünk, hogy a légiirányítók akciója csak a „jéghegy csúcsa”, ugyanis minden szál egyetlen elemi kérdéskörhöz vezet el bennünket: ki legyen a légiforgalom piacának ura? Avagy a kérdést magyarra fordítva: kié legyen Ferihegy? Kutatásunkban a feltett kérdések megválaszolására vállalkozunk. Elsőként általánosságban ismertetjük a légi forgalom piacának sajátosságait, ezután a külföldi szabályozás elemzése mentén feltárjuk a lehetséges tulajdonosi modelleket, majd rátérve a magyar helyzetre, görcső alá vesszük a budapesti reptér múltját, jelenét és lehetséges jövőjét, végezetül a Budapest Airport tekintetében felsorakoztatjuk a vizionált tulajdonosváltás mellett és ellen szóló érveket, saját álláspontunkkal sem adós maradva.

DEBRECEN ÉS KECSKEMÉT CÍVISHÁZAI

Szerző: **Harangi Attila**

Debrecen városképét a 19. század második feléig a földszintes lakóházak, az ún. civisházak határozták meg. A civisház kifejezés egy gyűjtőnév, építészetiileg két fő típusát különböztethetjük meg, az oldalhatáron álló népi lakóházakat és a zárt sorú vagy hézagosan zárt sorú polgárházakat. Az oldalhatáron álló népi lakóházak az alföldi háromosztatú parasztházak helyi, urbánus változatai. A jellegzetes, oromfalas civisházak és az udvar az évszázados civis életformát tükrözik. Debrecen legrégebbi, akár a 18. század előtt épült házait képviseli néhány, valamilyen formában ma is álló népi lakóház. A zárt sorú vagy hézagosan zárt sorú polgárházak jellemzően a 19. század második felében, az 1920-as évekig épültek városi karakterben, de még az évszázados civis karakter kontinuitásában. A Monarchia idején az ország nagy részén épültek polgárházak, azonban minden településen kirajzolódik egy helyi karakter. Az előadás arra keresi a választ, hogy a két alföldi civisvárosban, Debrecenben és Kecskeméten a közös gyökerek mellett milyen egyedi karakter mutatható ki. A két város mára megmaradt civisházainak katasztere és fotódokumentációja alapján elemzi a lakóházak építészetét. Várostörténeti szempontból hasonlítja össze a két város építészetét meghatározó tényezőket.

THE IMPACTS OF DIGITALISATION ON THE ECONOMIC DEVELOPMENT OF THE EUROPEAN UNION

Szerző: **Korkut Ilgin**

During the last decade, the rapid digital transformation brought a new dynamic to scholarly works, and its different aspects took the spotlight in the academic arena. In this study, I analyse the existing findings and consolidate them with the impacts of digital technologies on the European economy. The study systematically reviews previous literature based on Artificial Intelligence (AI), digital finance, IT strategies in businesses, and expected digital skills in the labour market. Specific focus is given to the EU member states' performance in digital developments, especially regarding ICT facilities, digital public health platforms, and e-government platforms. The European Commission has been working on profound actions toward these digital developments, and it encourages the member states to implement them successfully. Since the digital economy blends in with global economies, the Commission aims to be a firm representative of digitalisation in the global market. I argue that digitalisation will enable faster economic growth, while the transformation of member states is expected to create a more efficient, productive, and sustainable European Single Market. Therefore, the study aims to give a better understanding of each dimension of the digital transformation and its effects on the region's economy.

A TÉRSÉGI TURIZMUSFEJLESZTÉS SZERVEZETI ÉS FOGYASZTÓI PIACI ASPEKTUSAI AZ ALSÓ-IPOLY MENTÉN

Szerző: **Kóródi Márta, Mondok Anita, Sánta Ádám Kálmán**

Függően a turizmus makroszintű irányításától, akár top down, vagy akár bottom up, vagy integrált turizmusfejlesztési módszert követnek az adott térségben, a stratégiakészítést megalapozó helyzetelemzés szerves része a turizmus szervezeti és fogyasztói piacának felmérése. A kutatott információkörbe tartozik többek között az intézmények és szolgáltatók, valamint a tényleges és potenciális turisták igényeinek, hozzáállásának, utazási és szolgáltatási képzeiteinek felmérése, jelenlegi és tervezett szerepük beazonosítása. A turizmus szervezeti piaca érintettjeinek koordinálása egy desztinációmenedzsment szervezet feladata lehetne, azonban a vonalas kiterjedés és településhálózat (folyómente), a sajátos elhelyezkedés (határmente, nemzeti parki terület és más természetvédelmi minősítettség), a kedvezőtlen demográfia számos problémát vet fel. Egy fejlesztési koncepció elkészítéséhez végzett vizsgálat eredményeit összegzi a tanulmány körülhatárolva a két érintetti csoport véleményének azonosságait és különbözőségeit a vizsgált térség turisztikai igényeit illetően. Ez kiterjed a preferált turizmusfajtákra, az egyes turisztikai terméket alkotó szolgáltatásokra abszolút értékben, a rangsort illetően, illetve az átlaghoz való viszony tekintetében is. A fejlesztés célterülete, az Alsó-Ipoly mente adottságait és erőforrásait illetően átlagos lehetőséget jelent a turizmus számára. Azonban egyes aspektusok (vízi és vízparti, kerékpáros és ökoturizmus) tekintetében különleges pozíciót foglalhat el speciális termék- és desztinációfejlesztés, illetve élménymenedzsment, esetleg látogatómenedzsment elemek kombinálásával. Bár a szervezeti piac erőforrásainak korlátozottsága határt szab a fogyasztói elképzelések megvalósításának, azonban a fejlesztés sikerességét a határok kijelölése befolyásolja, ami inkább minőségi, mint mennyiségi kérdés, és a szegmentálással és a differenciált kínálattal függ össze. A desztinációmenedzsment szervezeti funkciókat pedig az aktuálisan megvalósításra kerülő projekt vezető szervezete látja el. Így a fenntartási időszakok átfedése miatt, amennyiben a projektek kellően összehangoltak, TDM szervezet hiányában is folyamatos turisztikai koordináció valósul meg. A fogyasztói piacra irányuló kutatás eredményei rámutatnak arra, hogy a korlátozott természeti erőforrások használatából származó problémák megoldása nem csupán a turisztikai szolgáltatók és fenntartók oldaláról, de a turisták tekintetében is jelentős piaci magatartás változást/változtatást igényel.

MUNKAHELYI JELLEMZŐK ELEMZÉSE KANO –MODELLEL ÉS PÁROS ÖSSZEMÉRÉSSEL A DEBRECENI EGYETEM ÉS A NYÍREGYHÁZI EGYETEM HALLGATÓI KÖRÉBEN

Szerzők: **Kotsis Ágnes, Horváth Adrienn**

Vizsgálatunkban az egyetemi hallgatók munkahely választásában szerepet játszó munkahelyi jellemzők elemzésével foglalkozunk, melynek során közel 400 egyetemi hallgatót kérdeztünk meg a Debreceni Egyetemről és a Nyíregyházi Egyetemről. A vizsgálat során két modell eredményeinek az összekapcsolásából vonunk le következtetéseket. Az egyik Noriaki Kano és munkatársai nevéhez fűződő ún. Kano-modell, amely a termék minőségjellemzőket kategorizálja aszerint, hogy azok milyen hatással vannak a vevők elégedettségére. Megkülönböztethetünk alapelvárásokat, teljesítmény, vonzó, semleges és hátrányos jellemzőket. A modell elsősorban a termék illetve szolgáltatás minőségének értékelésére szolgál, de az utóbbi időben alkalmazták már a menedzsment más területein is, mint szállító kiválasztás, projektmenedzsment vagy humán erőforrás menedzsment kapcsán a munkahelyi elégedettséget meghatározó tényezők vizsgálatára. A másik modell a páros összehasonlítás, amelynek során a tényezőket a válaszadók egymáshoz viszonyítják, és ez alapján állítanak fel egy fontossági sorrendet. A módszer kiküszöböli az egyszerű súlyozás azon problémáját, hogy a válaszadók a fontosságot felfelé torzítják, hátránya, hogy az eredmények csak egymáshoz viszonyítva érvényesek. A KANO-modell és a fontosság összekapcsolása lehetőséget ad a munkaköri jellemzők pontosabb vizsgálatára. Ez alapján az 5 alapkategória tovább bontható két-két alkategóriára. Így beszélhetünk kritikus (fontos alapelvárás), szükséges (kevésbé fontos alapelvárás), magas hozzáadott értékű (fontos teljesítmény), alacsony hozzáadott értékű (kevésbé fontos teljesítmény), nagyon vonzó, kevésbé vonzó, potenciális (fontos semleges) és érdektelen (kevésbé fontos semleges) minőség jellemzőkről. A kutatás során vizsgáltuk a tudás kihasználása, a munka üteme, a főnökkel való kapcsolat, a foglalkoztatás időtartama, a munka szakterületének illeszkedése, a változatos munkavégzés, az újszerű munkakörnyezet, a multinacionális tulajdonos, a karrier, a képességek kihasználása, a home office, a végzettség szintjének való megfelelés, a kisvállalati méret, az állami szférában való elhelyezkedés elégedettségre gyakorolt hatását.

Kutatásunk fő célja ezen munkahelyi jellemzők kategorizálása, ezáltal azonosítani a munkahely választásnál vonzó jellemzőket, amelyek fontos információkat adhatnak az álláshirdetések kialakításánál.

GYÁRI TÁRSADALOM A DEBRECENI KONZERVGYÁRBAN

Szerző: **Kovács Tünde**

Debrecenben a konzervgyár 1969-ben kezdte meg működését, de csak a következő évben került sor az ünnepélyes átadásra. Előadásomban vizsgálom az üzem dolgozóinak területi és nemi összetételét. A gyár Debrecenbe telepítése mellett szóló egyik nyomós érv az volt, hogy a mindenkori tervben meghatározott termelési előirányzat teljesítéséhez szükséges munkaerőt a város teljes egészében biztosítani tudja. Ez nem minden esetben sikerült, még annak ellenére sem, hogy az új nagyüzem létesítésével akarták megoldani a nők, illetve a mezőgazdaságból felszabaduló munkaerő foglalkoztatását. Továbbá arra is keresem a választ, hogy a gyár vezetése milyen intézkedéseket tett a dolgozók megszerzése, illetve megtartása érdekében, ami egyáltalán nem bizonyult könnyű feladatnak, hiszen a munka idényjellege és az egyéb kedvezőtlen körülmény miatt nagy volt a fluktuáció. A konzervipari termékek iránt megnövekedett belföldi kereslet és fokozódó exportigény kényszerítette rá a vállalat vezetését, hogy megkeresse „rejtett tartalékait”. Ennek egyik lehetséges formáját, a „szocialista brigád mozgalmat” szorgalmazta, munkaversenyeket hirdetett meg. Előadásom zárásaként tematikusan válogatok a DEKO egyik szocialista brigádjának brigádnapló bejegyzéseiből, melyek bepillantást engednek abba a munkás létbe, amit elvártak tőlük.

RÉGIÓS FEJLŐDÉSI TENDENCIÁK MAGYARORSZÁGON AZ EZREDFORDULÓ UTÁN

Szerző: **Kurucz Lajos**

A kutatás célja annak vizsgálata, hogy hazánk két, a gazdasági fejlettség – az egy főre jutó GDP értéke – alapján szélsőértéket képviselő vidéki régiója hasonló, vagy épp ellentétes pályát járt be az ezredforduló után. A legkedvezőbb pozíciójú Nyugat-Dunántúli és a leginkább elmaradott Észak-Alföldi régió összehasonlítása gazdasági, társadalmi mutatók, valamint az infrastruktúra kiépítettsége alapján történt. A mutatókör kiválasztásához az alapot a jelenleg hatályos fejlesztéspolitikai jogszabály – a 290/2014. (XI. 26.) Korm. rendelet a kedvezményezett járások besorolásáról – biztosította.

A bruttó hazai termék egy főre jutó értéke alapján Nyugat-Dunántúl az utóbbi két évtizedben végig a vidéki régiók élén szerepelt, Észak-Alföld azonban csak a 2010-es évtized közepén került a régiós rangsor végére, miután az addig az utolsó helyet elfoglaló Észak-Magyarország gyorsabb gazdasági növekedést produkált nála. A Nyugat-Dunántúlon az egy főre jutó GDP értéke közel 1,5-szerese az Észak-Alföldinek, 2020-ban előbbi az országos 95, utóbbi 66 százalékának felelt meg. A területi GDP adatok alapján az utóbbi két évtizedben nivellálódás történt, egyes években Észak-Magyarország egy főre jutó értéke még a hazai átlag hattizedét sem érte el, miközben Nyugat-Dunántúl az évek többségében országos átlag feletti fejlettséget mutatott.

A demográfiai mutatók többségében nem történt jelentős elmozdulás a régiók közt, viszont a vándorlás arányszámait tekintve még inkább hangsúlyosabbá vált a fejlettebb térségek vonzóhatása, miközben a kevésbé fejlettek népességvesztése fokozódott.

Egyes gazdasági, munkaerő-piaci és infrastrukturális mutatóknál (mint például a személyi jövedelemadó-alapot képező jövedelem egy állandó lakosra jutó értéke, a kiskereskedelmi üzletekkel való ellátottság, közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózathoz kapcsolódó lakások aránya) csökkent a két elemzett régió közötti különbség, de ennek ellenére továbbra is kimutatható Nyugat-Dunántúl előnye.

A TURISZTIKAI FENNTARTHATÓSÁG NÉHÁNY ASZINKRONITÁSI PROBLÉMÁJA

Szerző: **Lengyel Attila**

Több évtizednyi propaganda után még mindig nem világos, hogy az egyes területi szinteken mit is jelent pontosan a fenntarthatóság vagy a fenntartható turizmus. A fenntartható turizmus, mint minden fenntarthatósággal kapcsolatos kérdéskör, stratégiai és rendszer szintű kihívás. Nem lehet anélkül fenntartható turizmust tervezni, hogy az érintettek, különösen a szakmai döntéshozók ezzel kapcsolatos értékrendjét előzetesen felmérnénk. A tanulmány empirikus része ilyen szempontból hiánypótló jellegű. Az eredmények elgondolkodtatóak. Jelentős aszinkronitási problémák vannak. Ilyen például a szakirodalmi modellek, ajánlások és a turisztikai fenntarthatóság szempontjából elméletileg kulcsfontosságú turisztikai desztináció menedzsment szakemberek fenntarthatósági értékrendje közötti aszinkronitás. Lokális és országos szinten a Természeti környezet, mint fenntarthatósági pillér elhanyagolhatóan csekély súllyal jelenik meg a TDM szakemberek fenntarthatósági prioritásai között, ami a szakirodalmi ajánlásokkal és a stratégiai tervekkel mutat aszinkronitást. Az asszinkronitási problémák rendszerszemléletű kezelése nélkül nincs értelme fenntartható turizmusról beszélni.

A COVID-19-JÁRVÁNY GAZDASÁGI ÉS FOGLALKOZTATÁSI HATÁSAINAK BEMUTATÁSA SZABOLCS-SZATMÁR-BEREG MEGYE GÉPJÁRMŰ- ÉS AUTÓALKATRÉSZ-KERESKEDÉssel, VALAMINT GUMIABRONCSGYÁRTÁSSAL FOGLALKOZÓ VÁLLALATAINAK KÖRÉBEN

Szerző: **Maklári Eszter, Béresné Mártha Bernadett**

A kutatómunkám során a céloom az volt, hogy felmérjem, a Covid-19-járvány milyen gazdasági és foglalkoztatási hatásokat okozott az Európai Unióban, Magyarországon és azon belül Szabolcs-

Szatmár-Bereg megyében. Ezen belül elsősorban a Szabolcs-Szatmár-Bereg megye gépjármű- és autóalkatrész-kereskedéssel, valamint gumiabroncsgyártással foglalkozó vállalatok pénzügyi helyzetében és a munkavállalóinak foglalkoztatási helyzetében bekövetkezett változások bemutatását tűztem ki célul. Kutatómunkám során két kérdőívet készítettem. Az egyiket a Szabolcs-Szatmár-Bereg megyében tevékenykedő, az EMIS-adatbázisban szereplő, a vizsgált iparágban tevékenykedő 56 vállalkozás gazdasági vezetői, a másikat az említett csoportba tartozó cégek munkavállalói számára küldtem ki online formában 2020 novemberében. Emellett az említett csoportba tartozó vállalatok pénzügyi helyzetében a Covid-19-járvány hatására bekövetkező változások pontosabb feltárása végett mutatószám-elemzést készítettem az EMIS-adatbázisban szereplő vállalatok beszámolóadatainak felhasználásával. A primer kutatásom eredményei azt igazolják, hogy a Covid-19-járvány okozta negatív következmények számos iparági szektorhoz hasonlóan éreztették hatásukat a gépjármű-, autóalkatrész-kereskedéssel, valamint gumiabroncsgyártással foglalkozó vállalatok körében is, hiszen a válaszadó cégvezetők 53%-a nyilatkozott úgy, hogy 2020. március 11. és 2020. június 30. között csökkent a vállalatuk által forgalmazott termékek, nyújtott szolgáltatások megrendeléseinek száma. Mindez a cégek bevételeinek csökkenéséhez vezet. A 2020-as évben a 2019-es évhez viszonyítva a primer kutatásunkban részt vevő vállalatok 80%-ának csökkent a bevétele. Azonban a kérdőíves felmérésünk eredményei azt mutatják, hogy a bevételapadás ellenére a válaszadó vállalatok csupán 37%-ának csökkent az adózott eredménye. A bevétel visszaeséshez képest kisebb arányú adózott eredmény csökkenése a vállalatvezetők megfelelő költséggazdálkodásának a következménye. Ugyanis a vizsgált cégek vezetői igyekeztek rugalmasan alkalmazkodni a kialakult helyzethez, a céljuk az volt, hogy a körülmények adta lehetőségek között is folytatni tudják működésüket. Úgy vélem, a pandémia elterjedése okozta negatív következmények jelentősen megnehezítették a vizsgált iparágban tevékenykedő vállalatok működését, azonban a vállalatvezetők és a munkavállalók képesek voltak rugalmasan alkalmazkodni a kialakult gazdasági helyzethez, és ennek köszönhetően az elemzett cégek a körülményekhez képest jövedelmezően tudták folytatni tevékenységüket.

VEZETŐI SZEREPEK VIZSGÁLATÁNAK MÓDSZERTANI LEHETŐSÉGEI

Szerző: Márta Erik, Berde Csaba

A vezetéstudományban a vezetésre vonatkozó elvárásokat a vezetői szerepek foglalják össze, és definiálják. A vezetői szerepet a környezet fogalmazza meg, mint azokat az elvárásokat, amelyek a társadalmi-gazdasági folyamatok, tevékenységek és működés megvalósításához szükségesek. A vezetéstudományban több szerző különböző megközelítésből definiálja ezeket a vezetői szerepeket, de azok megvalósítását, befolyásoló és meghatározó tényezőket csak érintőlegesen említik. A Mintzbergi kutatásaim során a Mintzberg által definiált vezetői szerepekből indultam ki, és 10 olyan szerepet választottam és fogalmaztam meg, melyek a XXI. századi modern szervezetek vezetésében egyértelműen jelen vannak. Ezekben belül 8-12 olyan tényezőt értelmeztem, amelyek feltételezésem szerint befolyásolják az egyes szerepek megvalósulását.

Hogy a meghatározott tényezők valóban a szerepek előfeltételeiként működnek-e, hogyan és milyen mértékben befolyásolják a szerepek megvalósíthatóságát, kérdőíves felméréssel, és összetett, Hajdú-Bihar megyei gazdasági szervezeteiben végzett részletező vizsgálatok elemzésével keresem a választ.

ÚJJÁSZÜLETŐ KASTÉLYOK - A SOPRON-FERTŐ TURISZTIKAI TÉRSÉG KASTÉLYAINAK TURISZTIKAI CÉLÚ HASZNOSÍTÁSA

Szerző: Molnár Anna Erzsébet, Vargáné Csobán Katalin

Magyarország igen gazdag épített örökségekben – ezek közül kiemelkedő szépségűek a művészi igényvel megépített kastélyok. A legtöbbjük azonban romos állapotban van vagy kihasználatlanul áll.

A kutatás célja bemutatni, hogy a kastélyok olyan turisztikai potenciált rejtnek, amellyel mind szűk környezetük jólétéhez, mind pedig a régió ismertségéhez nagyban hozzájárulhatnak.

Az utóbbi évtizedek fejlesztéseinek és a kastélyprogramoknak köszönhetően számos kastély újult meg. A legnépszerűbbnek a turisztikai hasznosítás bizonyult. A hasznosítási formák közül a kastélyszállókkal foglalkozunk részletesen. A kastélyszállók helyzete, lehetőségeik országos szinten kerülnek bemutatásra, kiemelt figyelmet kapnak azonban a Sopron-Fertő turisztikai térség kastélyai. A kastélyturizmust komplex turisztikai terméként mutatjuk be, amely az alternatív turizmus egyik kiemelkedő jelentőségű típusaként definiálható.

Célunk, hogy bebizonyítsuk, a kastélyok nem csupán egy régi kor emlékei, hanem olyan egyedi értékek, amelyeknek megőrzése és átörökítése a társadalom egészének feladata, korszerű hasznosításuk révén pedig nem csupán a pusztulásuk kerülhető el, de új funkcióval felruházva bekapcsolhatók a turizmusba.

EGY TANÁR A FELVIDÉKRŐL. MOLNÁR JÁNOS ÉLETE

Szerző: **Mucsi László**

Molnár János azon pedagógusok közé tartozik, akik jelentős szerepet töltek be Szolnok, illetve Jász-Nagykun-Szolnok megye történetében. 1899-ben született Felvidéken elhelyezkedő Beretkén. A polgári iskola elvégzése után tanítóképzőben tanult Sárospatakon. Az első világháború miatt félbe kellett szakítani tanulmányait, alig 18 évesen az olasz frontra került. A háború után megszerezte tanítói oklevelét, és 1920-ban tanítani kezdett. A trianoni békeszerződés értelmében lakhelye Csehszlovákiához került, ő azonban a Felvidéken maradt, polgári iskolai tanári diplomát szerzett és 1928-ban a gútai polgári iskola igazgatója lett. Sokat tett a magyar nyelvű oktatás érdekében, több pedagógiai témájú publikációja is megjelent. A második világháború újabb törést okozott az életében. 1945-ben katonaként szovjet hadifogságba esett, ahonnan csak 1947-ben szabadult. Ekkor már nem tért vissza Gútára, mert családja 1946-ban áttelepült Magyarországra. Szolnokon kezdtek új életet, ahol Molnár és felesége is tanárként helyezkedett el. A szocialista eszmékkel már korábban is szimpatizáló Molnár 1948-ban belépett a kommunista pártba, ezt követően pedig egyre magasabb pozícióba került: iskolaigazgató, majd a megyei tanács oktatási osztályának előadója lett. A pártban is egyre jelentősebb tisztségeket betöltő Molnár a legnagyobb kihívással 1957 januárjában került szembe, amikor elvállalta, hogy a megyei tanács művelődési osztályának vezetője lesz. Az ő feladata volt, hogy 1956 után rendet teremtsen a megye iskoláiban és közreműködjön a forradalomban részt vett diákok és pedagógusok megbüntetésében. 1960-ig volt osztályvezető, ekkor nyugdíjba vonult. 1971-ben halt meg Szolnokon. Személyes történetében fellelhetők a 20. századi magyar történelem nagy fordulópontjai, amelyek az ő egyéni pályáját is nagyban befolyásolták. Ezért életrajza a szélesebb közönség számára is figyelemre méltó lehet.

REGIONÁLIS EGYENLŐTLENSÉGEK HATÁSA A SZEGÉNYSÉGBEN ÉLŐ FIATALOKRA

Szerző: **Nagy Alexa**

Előadásomban a még gyermekcipőben járó doktori disszertációm kutatási témájának egy kis szeletét mutatom be. Azon jövedelmi szegénységben élő fiatalok munkaerőpiaci és pályaválasztási esélyeit befolyásoló társadalmi tényezőkről lesz szó, akik az észak-alföldi régió hátrányos helyzetű falvaiban laknak. A célcsoportom a 16-25 éves korosztály, hiszen ez magában foglalja a tankötelezettség felső korhatárát, valamint 25 éves korára egy fiatal rendelkezhet akár két diplomával is. Jövedelmi szempontból az általam vizsgált fiatalok, az Eurostat módszertana alapján, olyan háztartásokban élnek, ahol az ekvivalens jövedelem alacsonyabb, mint a medián ekvivalens jövedelem 60 százaléka. Igyekszem részletesebben körül járni azokat az attribútumokat, amelyekkel ezek a fiatalok

rendelkeznek, és amelyek különbségeket, egyenlőtlenségeket szülhetnek életükben, jobb körülmények között élő társaikhoz képest. Ilyenek a háztartásuk jövedelmi helyzete, iskolai végzettségük, lakóhelyük és annak elhelyezkedése, vagy éppen az őket körülvevő szociális ellátórendszer.

Röviden végig fogom tekinteni a Peter M. Blau által alkotott és témám szempontjából is releváns nominális és graduális paramétereket, majd ezeken keresztül mutatom be a fent leírt fiatalok élethelyzetét. Előadásom legfőbb elméleti háttérét ez adja. Emellett nagy hangsúlyt fektetek a regionális különbségek, egyenlőtlenségek bemutatására, amely kutatási témám egyik alappillére, hiszen ezen fiatalok lehetőségeit nézve központi szerepet játszik régiós elhelyezkedésük.

Peter M. Blau paraméterei mentén egyértelműen kirajzolódnak olyan mintázatok, amely a falu, a vidék hátrányos helyzetére utal és igazolást nyer, hogy a lakóhely paraméter mennyire befolyásolhatja az általam vizsgált csoport életútját. Az elméleti alapokat a Központi Statisztikai Hivatal területi adatainak elemzésével támasztom alá, úgy, mint az iskolázottság, a munkanélküliségi és foglalkoztatási adatok. Feltételezem, hogy a statisztikai elemzésem során kimutatásra kerül a vizsgált régió hátrányos helyzete. Ezen felül pedig sikerül rávilágítanom arra, hogy ezen fiataloknak milyen körülmények között kell boldogulniuk az élet meghatározó területein, és melyek azok a tényezők, amelyek nagyban befolyásolják munkaerőpiaci, vagy akár már pályaválasztási esélyeiket is.

NAGYECSED TURISZTIKAI POTENCIÁLJÁNAK VIZSGÁLATA

Szerző: Nagy Fruzsina

Nagyecsed egy körülbelül 6300 lakost számláló kisváros Szabolcs-Szatmár-Bereg megye Mátészalkai járásában. Mivel a város a környező településekhez képest sokkal fejlettebb, így mikrotársasági központi szerepet tölt be az itt élők életében. Mindezt az is jól mutatja, hogy többféle szolgáltatást nyújt a környező kisebb településeknek, legyen szó orvosi ellátásról, vásárlási lehetőségekről vagy különböző rendezvényekről. Továbbá a városban megvalósuló beruházások dinamikus fejlődést tesznek lehetővé, ami ösztönzi a fiatalok helyben maradását. Ehhez kapcsolódóan a főbb projektek táblázatba szedve bemutatásra kerülnek. Mindezeket a támogatásokat a város a vidéki jellege miatt veheti igénybe. A folyamatos vidékfejlesztéssel nem csak a helyiek számára biztosítanak kedvező életkörülményeket, de a turizmus alapjait is lefektetik.

Napjainkban a turizmus még gyerekcipőben jár a városban, de az infrastrukturális háttér szükségessége már kezd kirajzolódni. A környező települések lakói rendszeresen járnak át különböző ügyeket intézni. Így a cél, hogy a város vezetősége elérje, hogy pihenni és kikapcsolódni vágyók is érkezzenek ide. Illetve, hogy ehhez biztosítani tudják a megfelelő infrastruktúrát. Célkitűzésem tehát megtalálni, hogy milyen eszközök szükségesek a turizmus fellendítéséhez a településen.

Ehhez többek között Nagyecsed történelmét, látnivalóit és kulturális életét vizsgáltam meg kiindulásként. Ezután primer kutatás keretein belül egy interjút készítettem a város nagy rendezvényeinek szervezőjével, melynek eredményét szintén ismertetem. Végül pedig egy átfogó SWOT analízist került kialakításra szekunder és primer kutatások alapján. Ezek figyelembevételével került megfogalmazásra a településfejlesztéssel kapcsolatos javaslat csomag.

REGIONÁLIS ELTÉRÉSEK AZ IPAR 4.0 PÁLYÁZATOK MEGOSZLÁSÁBAN

Szerző: Nagy Richárd

Az Európai Bizottság 2014 óta méri a digitális gazdaság és társadalom fejlettségét a DESI mutatóval. A 2020-as DESI jelentés rámutat arra, hogy a Covid-19 járvány hatására még fontosabbak lettek a digitális eszközök az országok gazdasága számára. Hazánk a 28 Európai Unió tagállam közül a 21. helyen szerepel a digitális gazdaságot és társadalmi fejlettséget mérő mutatón. A magyar vállalatok versenyképességének javulása a nemzetközi piacon nagymértékben függ a digitalizációjuk mértékétől. A kutatás célja egy áttekintést nyújtani a hazai vállalatok emelt szintű digitalizációs

rendszerek bevezetését elősegítő anyagi eszközökről, forrásokról a mögöttünk álló Európai Unió költségvetési időszakból.

A digitalizáció lett napjaink egyik legmeghatározóbb globális folyamata. Átalakította és jelenünkben is formálja a vállalatok és a fogyasztók mindennapjait. A digitalizáció jelenkori lépcsőfoka az Ipar 4.0. A negyedik ipari forradalom lényege az adatok összekapcsolása, információvá alakítása az azonnali adatmegosztás révén. Az új technológiákkal kialakítható versenyelőny nem csak a termelési folyamatokból fog állni, hanem ezen folyamatok digitális megoldásokkal, szolgáltatásokkal történő beágyazása a döntéshozatal elősegítéséhez. Az Ipar 4.0 a jelenlegi kompetenciáktól eltérőket követel meg a munkavállalóktól. Az eszközök és folyamatok digitalizációjának hatására a munkavállalóknak el kell sajátítaniuk a digitális kompetenciákat: eszközök és technológiák használata; az információ forrás hitelességének a megkérdőjelezése; az információ oly módon történő felhasználása, amely nem csak egy szervezeti egységre, hanem egy egész folyamatláncra gyakorol pozitív hatást; szociális, érzelmi intelligencia megléte és nyitottság a körülvevő világra és változásokra.

Az Ipar 4.0-val összefüggésbe hozhatóan két pályázati felhívás volt elérhető a 2014-2020-as Európai Unió pályázati ciklusban Magyarországon: GINOP 1.2.8-17 és a GINOP 3.2.6-8.2.4-17. A pályázati felhívások közti, regionális összehasonlítás elvetésre került, mert a támogatási intenzitás az elszámolható költségekre eltérő a GINOP 3.2.6-8.2.4-17 esetében, ezért a két pályázati felhívás regionális értékelése különállóan történt meg. A kutatásban az említett pályázati felhívások kerülnek bemutatásra és értékelésre regionális bontásban a becsült forrás elosztás és a ténylegesen támogatott projektek általános adatai alapján.

REGIONÁLIS ELTÉRÉSEK A MUNKAHELYI MOTIVÁCIÓ MEGÍTÉLÉSÉBEN

Szerző: **Pelyák Lejla**

A kiszámíthatatlan munkaerőpiaci helyzet alakulása felveti a kérdést több szervezetnél is, hogy hogyan biztosítsák a szükséges munkaerőt hosszú távon. Ezt számos tényező alakítja, köztük a régiós eltérések okozta különbségek is jelen vannak. Az emberi erőforrás olyan sajátosságokkal bír, melyekhez hasonló a szervezeteknél nem áll rendelkezésre, így elengedhetetlen ezen erőforrás megfelelően kialakított irányítása.

Kiemelt jelentőség tulajdonítható a munkavállalói elégedettség megteremtésének, amely részben a motiváló tényezők, az ezzel járó egyéni preferenciák figyelembevételével érhető el. A motiváció az emberi szükségleteken alapszik, az ember emiatt kezd hozzá az adott tevékenységhez, a tettek után megszerezhető cél hajtja.

Célom, hogy átfogó képet adjak a motiváció szerepéről, a motivációs elméletek alkalmazásának lehetőségeiről és jelentőségéről a szervezetek életében. Primer és szekunder kutatás keretein belül tárom fel az egyes motivációs tényezők fontosságát és azt, hogy regionálisan mutatkozik-e említésre méltó különbség a munkavállalók elvárásai között.

A vizsgálat alapját Pelyák (2021) kutatása jelenti, melynek részeredményei Tudományos Diákköri Konferencián kerültek bemutatásra. A munkavállalók munkahelyi motivációját és elégedettségét saját összeállítású kérdőív segítségével mértem fel (n=280) online formában. Leíró statisztikai módszerek (medián, variancia, átlag), korreláció és keresztábra elemzés alapján került sor az adatok kiértékelésére. A kutatás elsősorban a megyeszékhelyeket, mint nagyobb központi városokat állítja szembe egyéb városokkal és falvakkal, községekkel.

A kutatási eredmények alapján megállapítottam, hogy Hunt cél-motiváció elméletének faktorai közül a tisztelet és megbecsülés jelenléte gyakorolja a legjelentősebb hatást a munkahelyi motivációra, kiemelkedően a nagyvárosi területeken. Míg Herzberg higiéniás tényezőit vizsgálva megannyi esetben a kisebb településeken élő alkalmazottak mutatnak nagyobb elégedettséget. A munkahelyváltásra való hajlam is erőteljesebb a kis településeken élők körében.

Összefoglalva arra az általános következtetésre jutottam, hogy nem egyeznek a preferenciáik, a környezeti adottságokból adódóan eltérőek. A regionális eltérések elsősorban abban mutatkoznak meg, hogy egyes tényezők hatása jelentősebb a kisebb települések esetén (valahova tartozás), ezzel

szemben más faktorok a nagyvárosi környezetben élők számára a hangsúlyosak (stabilitás, önfejlesztés).

A DEBRECENI EGYETEM, MINT LEHETSÉGES MUNKAHELY – TEHETSÉGES HALLGATÓK MUNKAVÁLLALÁSI MOTIVÁCIÓI

Szerző: Sándorné Veres Krisztina, Gergely Éva

A tanulmány ismerteti egy kutatás részeredményeit, melyből kiderül, hogy a Debreceni Egyetem tehetséggondozó programban (DETEP) részt vevő hallgatók körében mennyire népszerű a Debreceni Egyetem, mint lehetséges munkahely.

A Debreceni Egyetem tehetséggondozó programját olyan szempontból vizsgáljuk, hogy a programban részt vevő, kiválasztott tehetséges egyetemi hallgatók, képezhetik-e egy egyetemi szintű, lehetséges kulcsembert adatbázis alapját, mintegy szakemberleltárt, a Debreceni Egyetem tehetségben gazdag, elkötelezett munkaerő forrását. Így választ kaphatunk arra a kérdésre, hogy ez az adatbázis alkalmas-e a Debreceni Egyetem munkaerőhiányának enyhítésére, toborzási és kiválasztási stratégiájának megkönnyítésére.

A vizsgálati módszerek közül a kérdőíves vizsgálatot alkalmaztuk, felmértük, hogy a DETEP-ben részt vevő hallgatókat mi motiválja arra, hogy a Debreceni Egyetem alkalmazásában kezdjék pályafutásukat, azonosítottuk, hogy a DETEP hallgatói körében milyen tényezők befolyásolhatják a Debreceni Egyetem, mint leendő munkahely iránti elkötelezettséget. A megkérdezett DETEP-es hallgatók a 2020/21-es tanév hallgatói adatbázisából kerültek ki, ekkor az összlétszám 461 fő volt, a minta nagysága 92 fő, azaz a megkérdezettek 20%-a válaszolt. A legtehetségesebb hallgatók egyetemi oktatókká/kutatókká válásának támogatását és a tudományos utánpótlás nevelését tűzte ki céljául a Debreceni Egyetem Tehetséggondozó Programja.

Vizsgáltuk a Debreceni Egyetemen való munkavállalási hajlandóságot, megnézve annak a lehetséges okait, hogy mely tényezők befolyásolják azt pozitív, illetve negatív irányba. Felmértük, hogy hány hallgató gondolt már arra, hogy a Debreceni Egyetemen vállaljon munkát. Megállapítható, hogy a hallgatók 51%-a gondolt már arra, hogy a Debreceni Egyetemen vállal munkát.

A kutatásból kiderül, hogy motiváció tekintetében a legmagasabb értékelést a tudományos karrier lehetősége kapta, ezt követi a tanulmányokban fontos szerepet játszó oktató szerepe, majd a nemzetközi és hazai konferenciákon való részvételi lehetőség és az egyetemi fejlődéshez és sikerekhez való hozzájárulás. A legkevésbé értenek egyet a hallgatók az anyagi biztonság kijelentéssel. Az egyetemi munkahelyet értéknek tartják és a szakmai színvonal is megfelelő, viszont az alacsony jövedelmi lehetőségek jelzik a legegységesebben, hogy miért nem szeretnének egyetemi alkalmazásban állni a hallgatók.

Összegezve elmondható, hogy a Debreceni Egyetem - mint munkáltató intézmény -, munkaerő toborzása kapcsán építhet saját kiemelt tehetségű hallgatóira. Egyértelműen megállapítottuk, tehetséggondozó programban részt vevő hallgatók képezhetik egy egyetemi szintű, lehetséges kulcsembert adatbázis alapját.

"AZ ÚR ADTA, A NÉP ELVETTE!" BETEKINTÉS A FÖLDREFORM EGYHÁZTÖRTÉNETI VONATKOZÁSAIBA JÁSZ-NAGYKUN-SZOLNOK VÁRMEGYÉBEN (1945-1948)

Szerző: Sulák Péter Sándor

A földosztás jelölte ki azon gazdasági-társadalmi kereteket, melyek mentén a mezőgazdaság kollektivizálása a birtokviszonyokat és a vallásos parasztság korábbi életrendjét is megváltoztatta. Mindez nem írható le pusztán egy agrárreform definíciójával. Ha csak a rendelkezésre álló forrásanyagot nézzük, kiderül, hogy a legtöbb a kortárs hivatali nyelvhasználat fokozatos megváltozásáról, az új korszakhoz való folyamatos, intézményes szintű adaptációjáról s az ennek nyomán fellépő tabusítások alternatív valóságának benső igazsággá tételéről szól. A létező társadalmi konfliktusok kezelése még egyházi oldalról is valóban megkívánt egy tényleges földreformot, de

ennek a jogos társadalmi igénynek a ténye nem válhat normává, mely miatt illegitim a földosztás végrehajtási vizsgálatának a pusztá felvetése is.

Előadásom a végrehajtott földosztás felülvizsgálatára vonatkozó egyházi kérelmek hivatali ügymenetébe nyújt betekintést két esettanulmány bemutatásának tükrében, Jász-Nagykun-Szolnok vármegye két eltérő gazdasági és felekezeti adottságokkal rendelkező településének példáján, mely a társadalmi végrehajtás mintázatairól reményeim szerint reális képet ad, valamint kiinduló pontjául szolgálhat további kutatásoknak.

A regionális szintű kommunista döntéshozói kör belső dokumentációit, a vármegyei földbirtokrendező tanács s a vármegyei földhivatal iratait, a községi földigénylő bizottságok jegyzőkönyveit és az egyházközségek hitéleti jelentéseit felhasználva az alábbi kutatói kérdések megválaszolását tűztem ki célul: egyháztörténeti szempontból a földosztás tekinthető közvetett módon az MKP vidéki miliókben végrehajtott térfoglalásának, s egyszersmind agrárpolitikájának következményeként, vagy ellenkezőleg, közvetlen módon a párt egyházpolitikájának céljait szolgálta? Az országos szervek által a végrehajtást illető jogszabályi intenciókhoz képest a helyi „néphatalmi” szervek mennyiben tértek el? A földigénylő bizottságok részéről melyek voltak tendenciózusan a leggyakrabban előforduló motívumok akár az egyházi javadalmi földek kisajátításával, akár az egyházi birtokigénylési kérelmek hivatali megíúsításával kapcsolatban? Hipotézisem szerint az ehhez hasonló, mélyfúrászerű mikroszintű vizsgálatok segíthetnek kitapintani a szovjetizálásnak nevezett intézményes társadalommérnöki program egyházakkal kapcsolatos direktíváinak konkrét tér- és időbeli határait.

A COVID-19 PANDÉMIA MUNKAJOGI VONATKOZÁSAI ÉS AZOK GAZDASÁGI RELEVANCIÁI RÉGIÓNK ÉLETÉBEN

Szerző: Szabó Mercédesz Ibolya, Nadas György

Elkerülhetetlennek, de egyben szükségesnek és hasznosnak látjuk munkajogunk számos részletszabályának továbbfejlesztését, részint az Európai Unióval való jogharmonizációs kötelezettség teljesítése, részint pedig a munkajog világának a gazdasági hatékonyság javítása, a munkáltatók és munkavállalók win-win helyzetének erősítése érdekében. A változás, változtatás nagyon ritkán könnyű, ugyanakkor sok minden szól szociális és egyben hatékony változások mellett, amelyek egyaránt alkalmasak a hatékonyság növelésére és a munkavállalók közérzetének javítására. A változás azonban mégis bekövetkezett, de nem a várt s egyben elvárt irányban. A pandémia földrengésszerű változásokat okozott a munkajog terén, beleértve a munkafeltételek, a munkahely, a munkaidő szabályozásában bekövetkezett reakciókat is és ezek a változások semmiképpen sem voltak mellőzhetőek vagy elodázhatóak. A pandémia okozta veszélyhelyzet, illetve egészségügyi válsághelyzet azonban semmiképpen sem a rugalmasabb, liberálisabb irányba terelte a munkajog érintett szabályait – ellenkezőleg, jelentősen növelte az egyoldalú hatalmasság érvényesülését. A pandémia terheit a munkáltatói és a munkavállalói oldal nem kétségesen közösen viselte, de tipikusan csak a munkáltatók döntöttek a teherviselés módjáról. Nem kétségesen ezek a változások ugyanakkor hoztak előre mutató, tartósan meghonosítandó jelenségeket is, mint például a rész munkaidő vagy a home office szerepének erősödését. Ezeket a megoldásokat nem erre a szituációra dolgozták ki, de kétségtelenül nagyon hatékonyan felhasználták azokat. Ezeknek a mindkét oldal számára sok előnyt jelentő megoldásoknak helyük lehet a jövő jogalkotásának új munkaidőre vonatkozó szabályai között is, azonban kizárólag konszenzusos s nem a pandémia alatt kialakult, egyoldalú hatalmasságon alapuló, munkáltató által diktált eljárás szerint, hiszen ezek a megoldások és gyors, egyben hatékony alkalmazásuk létfontosságúnak bizonyult a munkavállalók elszegényedésének és a tömeges munkanélküliség elkerülése, valamint ugyanúgy a vállalkozások fennmaradása és a gazdaság remélt „V-alakú visszapattanása” érdekében, azonban hosszú távon a munkavállalók komfortérzete és így a fluktuáció csökkentése, az értékes élő munkaerő megőrzése és a munkavállalói lojalitás erősítése szintén nélkülözhetetlen célkitűzés.

BIHAR VÁRMEGYE LEVÉLTÁRA A 19. SZÁZAD ELSŐ FELÉBEN

Szerző: Szálkai Tamás

Előadásomban Bihar vármegye levéltárának történetét vizsgálom a 19. század első felében. Bihar megye archívumának első főállású öre, registratora Viser Lipót fontos feladatának tartotta az iratok rendszerezését, segédletekkel történő ellátását, olyannyira, hogy tanulmányt is írt a megyei levéltárak rendezésének kérdéseiről. Annak ellenére, hogy az elméletben vázolt rendszerét rövid ténykedése alatt saját magának sem sikerült érvényre juttatnia, rendezési tevékenységével máig ható eredményeket ért el. Utódja, Lányi Márton saját rendezési elvét kezdte megvalósítani, Viser elképzelését – aki a levéltári anyagot tíz tárgyi és négy személyi csoportra bontva képzelte el – egyszerűsítve alkalmazta, csak tárgyi csoportosítást alkalmazva nyolc ügycsoportot alakított ki és a segédleteket is ennek megfelelően készítette el. Jakab Mihályt, a vármegyei jegyzők egyikét 1828-ban választották meg levéltárnoknak, aki hivatali működésének két évtizede alatt egymást követően több iratkezelési rendszert is megvalósított. Előadásomban ezek mellett vizsgálom a levéltárban zajló szakmai munkát és a hivatal személyi állományának alakulását is. A jelzett időszakban mindössze két hivatalvezetője, levéltárnoka volt a bihari archívumnak. Egyikük, Jakab Mihály helytörténeti kutatásokat végzett, aktívan részt vett a vármegye társadalmi életében és széles kultúrapártoló tevékenységet fejtett ki.

VÁLLALKOZÓI HAJLANDÓSÁG VIZSGÁLATA A DEBRECENI EGYETEM GAZDASÁGTUDOMÁNYI KAR MESTERSZAKOS HALLGATÓI KÖRÉBEN

Szerző: Szántó Gerda

Napjainkban nagy érdeklődés övezi a vállalkozások világát, számos kezdeményezés van arra is, hogy a fiatalokat bevezessék a vállalkozói lét rejtelmeibe. Jelen kutatásomban arra vállalkoztam, hogy felmérjem a Debreceni Egyetem Gazdaságtudományi Kar mesterszakos, nappali hallgatók vállalkozási hajlandóságát és a vállalkozói léthez szükséges kompetenciáikat, ami 2022 márciusában valósult meg. Bár a reprezentativitás nem valósult meg, de a mesterszakos nappalis hallgatók nagy százalékát sikerült elérni. Kutatási kérdésem arra irányult, hogy miként jelenik meg a munkaerőpiacon nemi különbségek tekintetében a vállalkozói hajlandóság. Feltételezem, hogy a nők kevésbé hajlandók vállalkozást indítani, mint a férfiak, s ennek háttérében személyes tényezők szerepelnek. Ennek érdekében akadályozó tényezőket vizsgáltam, illetve meglévő kompetenciákat. Hipotézisem bizonyítására egy kérdőívet állítottam össze, ami a demográfiai kérdéseken túl, meglévő vállalkozói tapasztalatokat, terveket, akadályozó tényezőket és alapvető kompetenciákat vizsgál. A kutatás következtetései alapján megállapítható, hogy különbség figyelhető meg nemek között a kutatott területen.

SZAKÉRTŐI BIZONYÍTÁS A BÜNTETŐELJÁRÁSBAN

Szerző: Szilvássy Zoltán

A bűnügyekben felmerülő ténykérdések sokasága, nehézsége, bonyolultsága következtében a valóságnak megfelelő tényállás megállapítása, az ehhez szükséges és elégséges bizonyítékok megszerzése nem képzelhető el a szaktudományokat megjelenítő szakértők széles körű bevonása nélkül. A bűnügyekben eljáró hatóságok tagjai ugyan általában fel vannak vértelve a bűnügyi tudományok alapismereteivel, eredményeivel, ennek ellenére számos olyan ténykérdés merülhet fel a bűnügyekben, amelyekre vonatkozóan kellő tapasztalati tételek és tudományosan megalapozott törvényszerűségek csak külső segítség útján, szakértők bevonásával hasznosíthatók. A bűnügyekben van a legnagyobb szükség az alkalmazott tudományok eredményeire, s ennek kapcsán orvos-, vegyész-, fizikus-, műszaki- és könyvszakértőkre.

A bűnügyekben rendszerint egy szakértőt kell igénybe venni. Vannak azonban olyan esetek, amikor feltétlenül kötelező (pl. elmeállapot vizsgálata), és olyan esetek is, amikor mérlegeléstől függően megengedett több szakértő igénybe vétele. Az eljáró hatóság mérlegelésétől függően igénybe vehető több szakértő vagy együttes (kollektív), vagy pedig egyesített (komplex) szakértői vizsgálatot folytat.

GAZDASÁGTUDOMÁNYI VÉGZETTSÉG ÁLTAL MEGSZEREZHETŐ ÉS A MUNKAERŐ-PIACON ELVÁRT KOMPETENCIÁK ÖSSZEHASONLÍTÁSA

Szerző: **Szondi Réka**

Az egyéni kompetenciáink biztosítják számunkra a tudásunk alkalmazhatóságát, illetve a rendelkezésre álló erőforrásainkat. A kompetencia fogalma tevékenységorientált, mert cselekvéshez, problémamegoldáshoz, döntéshez és kivitelezéshez is köthető. Meglétükkel rutinszerű, de váratlan helyzetek megoldására is képesek vagyunk. A tanulás és a munkavégzés során folyamatosan gyűjtjük és gazdagítjuk kompetenciáinkat, melyek lehetővé teszik a kívánt karrierút elérését és a fejlődést. A személyes kompetenciáink révén érvényesülhetünk a munka világában, ezért elengedhetetlen, hogy ismerjük a kiemelten fontos képességeket. A kutatás célja, az Észak-Magyarország és Észak-Alföld régióhoz tartozó felsőoktatási intézmények, gazdaságtudományi képzései által megszerezhető és a munkaerő-piacon aktuálisan elvárt kompetenciák összehasonlítása. A kapcsolódási pontok igazolásához, az alkalmazott módszertan alapján dokumentumelemzés és a szakirodalom, valamint a piaci szféra elemzése történt meg, kiemelt tekintettel a 2021-2022-es évre. A kompetenciák besorolásához a széleskörben alkalmazott Sonntag & Schäfer-Rausser modell szolgált alapul, amely szakmai, módszertani és társas kompetenciaegységekre tagolódik. Az eredményekkel összefüggésben meghatározott gyakorlati hasznosítás és a további kutatási irányok elősegítik a felsőoktatás és a munkaerő-piacon elvárt képességek, skillek közötti összhangot és a friss diplomások kulcskompetenciáinak meghatározását.

AZ OVERTOURISM (TÚLZOTT MÉRTÉKŰ TURIZMUS) ÉS AZ ONLINE VILÁG

Szerző: **Szöllős-Tóth Andrea**

A globalizáció és a digitalizáció az élet szinte minden területére nagy hatást gyakorol, így ez a világszintű folyamat a turizmust is szüntelenül formálja. A globalizációnak köszönhető például az, hogy már a világ legtávolabb eső pontjai is egyre könnyebben és olcsóbban közelíthetők meg. A technikai fejlődés és az egyre inkább modernizálódó közlekedés nagy tömegek számára tette lehetővé az utazást, mely a túlzott mértékű turizmus, vagyis az overtourism jelenség kialakulásához vezetett. A turisták egyre több tapasztalatot szereznek, valamint egyre többen válnak tapasztalt utazókká. Ebben nagy segítséget nyújt számukra az internet, azon belül pedig többféle felület: utazóblogok, online véleménynyilvánító felületek, szálláskereső, repülőjegyárakat összehasonlító programok, videóblogok. stb.

Számos jelentős kutatás bizonyította már a különböző generációk eltérő igényeit a turisztikai szolgáltatók felé. Nem csupán a legfiatalabbak generációja – a „Z” és az „alfa” generáció –, hanem az „X” és az „Y” generáció esetében is a turisztikai desztináció kiválasztásában egyre nagyobb szerepe van az online elérhető információknak, az online marketingnek és imázsformálásnak, a közösségi médiában megjelenő tartalmaknak. A fiatalabb generációk számára a közösségi médiában más utazók által közzétett videós beszámolók, kisfilmek erőteljes motivációt jelentenek, míg a középkorúak számára a hosszabb blogbejegyzésszerű élménybeszámolók hathatnak ösztönzőleg.

Azok a desztinációk, melyek az online világban, a közösségi médiában megjelennek, gyors látogatószámnövekedésre számíthatnak, hiszen a híres utazóbloggerek, vloggerek, influenszerek által népszerűsített helyszínek egy csapásra népszerűvé válnak.

A kutatás célja a modern turizmus sajátosságainak vizsgálata, valamint az overtourism jelenség kapcsolatának bemutatása az online világgal. A kutatás során szekunder adatok és adatbázisok

elemzésén túl a szakértői interjú eszköze is felhasználásra kerül. Az interjúk révén kerül bemutatásra, hogy a hazai „hivatásos utazók” hogyan vélekednek az olyan kérdésekről, mint hogy hozzá tud-e járulni a közösségi médiából ismert online utazók köre ahhoz, hogy a turisták kevésbé látogatott desztinációkat válasszanak úti célként. Fény derül arra is, hogy mi szükséges ahhoz, hogy a korábban említett „hivatásos utazók” a leghíresebb desztinációk helyett a kevesebbek által látogatott úti célokat promótálják.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG LEGÚJABB GYAKORLATA AZ ÉLETKORI ALAPÚ HÁTRÁNYOS MEGKÜLÖNBÖZTETÉS KAPCSÁN

Szerző: Takács Dóra

Az életkor, mint védett tulajdonság egy 2019-es kutatás tükrében az elmúlt tíz évben a leggyakoribb diszkriminációs ok volt hazánkban, a jelenleg is folyamatban lévő demográfia változások tükrében pedig valószínűsíthető, hogy ez a tendencia a jövőben sem volt változni. Erre tekintettel az életkori alapú diszkrimináció vizsgálata kétségkívül aktuális, és az arról való diskurzus feltétlenül szükséges a tudományos közegben.

Ehhez a diskurzushoz szolgáltató kitűnő témát az Alkotmánybíróság legújabb vonatkozó ítélezési gyakorlata. A tartalmilag ikerdöntéseknek is nevezhető 3535/2021. (XII. 22.) és 3536/2021. (XII. 22.) számú AB határozatok alkotmányjogi panasz tárgyában született, a támadott kúriai döntéseket megsemmisítő döntések, amelyek kiemelt jelentőségét és komplexitását már önmagában az a tény is sugallja, hogy teljes ülésben, különvélemény mellett hozták őket.

A hátrányos megkülönböztetés alapvetően a bírák szolgálati jogviszonya kezdő időpontjának meghatározása, illetve a titkári idő beszámítása kapcsán jelentkező eltérő munkáltatói gyakorlatban realizálódott, és vezetett illetménykülönbözethez.

Ugyanakkor a döntések lényege korántsem summázható ennyire röviden és szimplán, az Alkotmánybíróságnak több, összetett kérdést is meg kellett válaszolnia. Előadásomban ezért arra vállalkozom, hogy bemutassam az ítéletek mélyebb rétegeit, kiindulva azok előzménytörténetéből, végighaladva az érvelés legfontosabb szegmensein, eljutva a végső válaszokig.

EGY KISVÁROSI NEMZETI DOHÁNYBOLT STRATÉGIAI TERVE

Szerző: Tóth Boglárka

Dolgozatomban egy kisvárosi, családi mikrovállalkozás keretében működő nemzeti dohánybolt stratégiai tervét készítettem el. A szóban forgó vállalkozáshoz való kötődésem a tulajdonosok családtagjaként valósul meg. Szüleim több, mint 20 éve, éjt-nappallá téve építik az általuk létrehozott vállalkozást, mellyel céljuk biztosítani gyermekeiknek egy biztos jövőt, és egyúttal értéket teremteni a Hajdú-Bihar megyei Tiszacsege városában. Számomra kiemelten fontos, hogy a cég részeként működő nemzeti dohánybolt környezetét és működését a lehető legalaposabban megismerjem, hiszen fő tevékenységét és bevételét az adja. Ezt nem csak a céghez való kapcsolatomból tartom lényegesnek, hanem a magyarországi dohány-kiskereskedelem gazdasági fontossága miatt is, illetve azért, hogy felhívjam a figyelmet a stratégiai tervezés fontosságára, mely nemcsak a multinacionális és közepes vállalatoknál szükséges, hanem a mikro és kisvállalkozások között is megvalósítható és hasznos is egyaránt. Célom, hogy a jövőben hozzájáruljak a cég hatékony működéséhez, és a kutatásommal előnyös információkat, stratégiai ötleteket nyújthassak szüleim vállalkozásának, de akár a hasonló helyzetben lévő többi kisvárosi nemzeti dohányboltok számára is, ezáltal hozzájárulva nemcsak a település, de a régió fejlődéséhez is. A dolgozat írása során a dohánytermesztés és a jelenlegi hazai dohány-kiskereskedelmi helyzet kialakulásának ismertetése után fényt derítettem a vizsgált vállalkozás külső és belső környezetére, ezen belül a lehetőségeire és veszélyeire, erősségeire és gyengeségeire. Megvizsgáltam a vállalkozás versenytársait, kikérve a település dohánytermék fogyasztóinak véleményét a szempontok meghatározásához, illetve elemeztem jelenlegi helyzetét a

versenyhátrányokhoz viszonyítva. A stratégiai terv készítésének lépéseit követve először lehetséges stratégiai irányokat, majd hosszútávú célkitűzéseket határoztam meg különböző módszerek, mátrixok segítségével. Ezek alapján kiválasztottam az alternatív stratégiákat, majd a vállalkozás jövőképehez igazodva sikerült meghatároznom a vizsgálatom szerinti optimális stratégiai irányt, és további fejlesztési lehetőségeket javasoltam.

A HUMÁN ERŐFORRÁS MENEDZSMENT TÁMOGATÓ FELADATKÖRE EGY HAZAI KKV NEMZETKÖZI PIACRA LÉPÉSE SORÁN

Szerzők: Török-Kmoskó Judit, Dajnoki Krisztina

A kis- és középvállalkozások emberi erőforrás gazdálkodás gyakorlatára általánosságban jellemző, hogy kevésbé kiforrott, elsősorban a tradicionális HR funkciók működnek, de azok fejlettsége eltérő. Tulajdonosai nem szívesen áldoznak arra, hogy belső HR osztályt üzemeltessenek, illetve majd csak egy későbbi érettségi fázisban, minimális létszámmal jön létre, ahol a stratégiai helyett az operatív szerep dominál. Ebben a szerepkörben a humán erőforrás területen dolgozó személyeknek számos érdekes, egyedi és tanulságos fejlesztési kihívással kell szembenéznük.

A tanulmány célja esettanulmány keretében egy hazai, divatipari területen működő KKV fejlődésének és nemzetközi piacra lépésének bemutatása. A divatipari vállalat HR vezetőjének tolmácsolásában egy olyan három éves periódus kerül ismertetésre, amelyben több, mint 200 fővel nőtt az állományi létszám, valamint az Egyesült Államokban és Londonban nyitottak üzleteket, irodákat. A vállalat az évek során – külföldi minta alapján – divatipari holdinggá alakult, amelyre újabb szakmai megoldásokkal állt elő a humán erőforrás terület.

Célunk a terjeszkedés, a nemzetközi piacra lépés humán erőforrás tervezési, toborzás-kiválasztási, valamint beillesztési és megtartási folyamatainak és kezdeményezéseinek bemutatása, illetve a különböző kulturális környezet adta kihívások kezelésére született megoldások felvázolása.

FENNTARTHATÓ-E EGY TÁRSADALMI INNOVÁCIÓN ALAPULÓ OKTATÁSI PROGRAM?

Szerző: Varga Krisztina, Kucsma Daniella

A társadalmi fenntarthatóság kulcsfontosságú fogalom, amely hangsúlyos tényezőként azonosítható az emberiség jelen szükségleteinek kielégítését, a környezet és természeti erőforrások jövő generációja számára történő megőrzését támogató folyamatokban. A társadalmi innovációs kezdeményezések a fenntartható jövőt támogató olyan megoldások, amelyek alkalmasak lehetnek a regionális szintű különbségek mérséklésére, a területi versenyképesség növelésére, valamint a felzárkóztatás segítésére. Az oktatási egyenlőtlenségek csökkentése, megszüntetése olyan hosszútávú megoldásokat kíván, amely szükségessé teszi a társadalom szereplői közötti újszerű együttműködéseket. A tanulmány keretei között a társadalmi innovációs törekvések oktatásban megjelenő példáit és ezen gyakorlatok hatásait vizsgáljuk, amely során kiemelt figyelmet fordítunk a társadalmi fenntarthatóság kérdéseire. Célunk olyan társadalmi innovációs programok, jó gyakorlatok bemutatása, amelyek oktatás kiegyenlítő megoldásként azonosíthatók, és a helyi szükségletek és igények, valamint az adott közösség sajátosságainak figyelembevétele mellett adaptálhatók és fenntarthatók a jóllét növelése érdekében. A tanulmány keretei között a vizsgált jó gyakorlatokat strukturált formában jelenítjük meg, hangsúlyozva a társadalmi fenntarthatóságot biztosító kulcselemeket.

AZ IDEGENNYELV-ISMERET KÉPE A MAGYAR RÉGIÓKBAN

Szerző: **Várnagy Edina**

Az országok és régiók fejlettségének vizsgálatával számos tanulmány foglalkozott már. A kutatások között helyet kap a külföldi működőtőke áramlás gazdaságra gyakorolt hatásának részletes vizsgálata. A hazánkba települő vállalatok számára meghatározó tényezők közé tartozik többek között a földrajzi elhelyezkedés, infrastruktúra, politikai és gazdasági környezet, valamint a humán erőforrás. A munkaerő költsége és szaktudása, ideértve a munkavállalók nyelvtudása vagy annak hiánya is meghatározza az országok versenyképességét.

A kilencvenes években a rendszerváltást követően a hazánkba érkező külföldi működő tőke mértéke kimagasló volt. Ez, valamint a globalizációs folyamatokat kísérő robbanásszerű technológiai fejlődés hozzájárulhattak ahhoz, hogy ekkor megfigyelhető a nyelvismerettel kapcsolatos adatok változása, amikor is elkezdődött az angol nyelvet beszélők számának növekedése, ami végül meghaladta a német nyelvet beszélők számát. Ekkor figyelhető meg változás a francia, orosz, olasz és spanyol nyelveket beszélők számában is. Ugyanakkor a magyar lakosság még mindössze egy negyede beszél idegen nyelvet vagy nyelveket.

Ezen kutatás az Európai Bizottság által készített Special Eurobarometer Europeans and their Languages felmérései és a KSH adatai, illetve a Nyelvvizsgáztatási Akkreditációs Osztály nyelvvizsga-statisztikái alapján általános képet ad a magyar lakosság nyelvismeretéről. A nyelvi adatok segítségével újszerű perspektívából kerülnek elemzésre a magyar régiók.

CONCHA GYŐZŐ ÉS A RECEPCIÓ

Szerző: **Vasas Tamás**

Az idén májusban műhelyvitára kerülő PHD disszertációm témája Concha Győző (1846-1933) magyar jogtudós állambölcseleti, államelméleti és politikai filozófiai munkássága. Dolgozatomban arra törekedtem, hogy Concha államelméleti teóriájának legegységesebb, leginkább kuriózumnak tekinthető elemét, az úgynevezett „államszemélyiségi” elméletet, mint speciális organikus államelméleti paradigmarendszert mutassam be és elemezzem. A recepció feltárása során azokat a tudománytörténeti, befogadási korszakok szerinti felbontás alapján vizsgált reflexiókat mutatom be Concha életétől egészen napjainkig, amelyek valamilyen módon utaltak, visszahatottak erre az elméletre, így általuk megismerhetővé válik, hogy a közjogtudományon belül a közigazgatás- és az alkotmányelmélet milyen módon őrizte és fejlesztette tovább Concha állambölcseleti gondolkodását.

„KIBÉKÍTHETLEN ELLENTÉT” – FRIEDRICH ISTVÁN ÉS HORTHY MIKLÓS VISZONYA 1919-BEN

Szerző: **Végh Loretta Vivien**

Az előadásomban Friedrich István miniszterelnök és Horthy Miklós fővezér egymáshoz való viszonyát szeretném bemutatni 1919-ben. A téma időkeretének kijelölését elsősorban az indokolja, hogy a kortársak visszaemlékezéseikben ekkorra datálják a miniszterelnök és a fővezér között kialakult kibékíthetetlen ellentét kialakulását. Az előbbieket fényében tehát érdekes kérdés lehet az, hogy kinek milyen volt az első benyomása a másikról, milyen panaszlevelekkel fordultak a Friedrich-kormányhoz a Nemzeti Hadsereg visszaéléseivel kapcsolatban, ezekre milyen megoldást kínált a kormány, valamint ha már a siófoki látogatása során foglalkoztatta Friedrichet Horthy elmozdításának gondolata, nem sokkal később miért alkalmazta azt a politikai-retorikai fogást, hogy csupán „hiú remény”, hogy közte és a fővezér között – az antant nyomására – valaha ellentét fog fészülni.

MÉZFOGYASZTÁSI ÉS VÁSÁRLÁSI SZOKÁSOK ALAKULÁSA HAJDÚ-BIHAR MEGYÉBEN

Szerző: **Vida Viktória, Feketéné Ferenczi Alíz**

A kutatásunk fő célja a hazai méhészeti ágazat piaci helyzetének és viszonyainak fogyasztók szemszögéből történő bemutatása. A méhészeti piac bemutatását azért tartottuk indokoltnak, mert az Európai Unió a világ második legnagyobb méztermelője, és az uniós rangsoron belül Magyarország a méztermelés volumenét tekintve a harmadik helyezett. Így a globális és uniós kereskedelmi változások, a piaci trendek, a fogyasztói szokások változása jelentős befolyásoló tényező a hazai viszonyokat illetően. A piaci helyzetet a kapcsolódó, releváns hazai és külföldi szakirodalom feldolgozásán keresztül kívánjuk bemutatni, és emellett statisztikai adatbázisokat is elemeztünk a kérdés vizsgálatához (az Európai Unió tagállami méhészeti programok adatszolgáltatása, KSH, OMME, Statista adatbázisa és jelentései). A magyar lakosság mézfogyasztása évről évre lassan növekvő tendenciát mutat, de még mindig nem érjük el az Európai Unió mézfogyasztási átlagát. A méz alapvető állati eredetű élelmiszerünk, számos előnyös tulajdonsággal rendelkezik, ezért a fogyasztói és vásárlási szokások vizsgálata fontos kérdés. A fogyasztói és vásárlási szokások felméréséhez a kérdőíves megkérdezés módszerét választottuk. A kutatásunk során arra kerestük a választ, hogy ma Magyarországon hogyan és milyen irányba változtak mézfogyasztási és mézvásárlási szokások, illetve van-e valamilyen eltérés regionálisan - a megkérdezettek válaszai alapján. Az online kérdőív a marketing mix 4P-je alapján épült fel, ennek megfelelően voltak kérdéseink magára a termékre (méz), annak árára, beszerzési helyszínére, promóciós lehetőségeire és a mézfogyasztás módjára, gyakoriságára vonatkozóan is. A mintából kapott eredményeket kiértékeljük, leíró statisztikai elemzésnek vetettük alá, majd az összefüggések bemutatására irányuló vizsgálatot végeztünk el a háttérváltozók alapján, ezek között szerepelt a nem, az életkor, az iskolai végzettség, a település típus, és a régió. A válaszok kiértékelését az SPSS 22.0 adatelemző- és statisztikai program segítségével végeztük el. A minta eredményei nem reprezentatívak, de jól ábrázolják, összefoglalják a kialakult helyzetet.

JEGYZETEK

